

Postafiók 15

Taxa postala
Művelet a száma
No. 224718/929.
Baron
19. Telefon: 19-60. Előfizetés
Havonta 110, negyedévre 3
száz 500, egészévre 1200 lej.
Művelet: Havonta 2, negyed
évre 12, egészévre 20 dollár.
Tételek díjazás szerint. A
"KELET" a transzilvániai és
szászok egyesületi politikai napja.
A "KELET" utánpótlását csak a
"KELET" megjelölésével engedjük meg.

UJ KELET

ZSIDÓ POLITIKAI NAPILAP

Ar. 5 lej
Kedd, 1937. december 21.
5698. EV. XX. ÉVF.
Tebet 17. 290. SZAM.

Lezajlottak a képviselő-választások

A belügyminisztérium jelentése szerint Beszarábiában a hóvihár miatti nem tudtak szavazni a választók. Súlyos visszaélésekről érkeznek jelentések

Máramarosban letartóztatták a Zsidó Párt összes bizalmiát

CLUJ, december 20. Este 10 óráig, midőn lapunk első kiadását zárjuk, nem érkezett még be szerkesztőségünkhez egyetlen véglegesített eredmény sem. A választások iránt országsszerte mérsékelt érdeklődés nyilatkozott meg. hivatalos helyen közel hárommillió szavazat leadásával számolnak. A választásokat megelőző napokban több megyében és így különösképpen Máramarosban, valamint Bucovinában és Beszarábiában erősen érezhetővé vált a választási terror. A választás napján több incidens történt, melyek közül különösen az alvinci volt súlyos kimenetelű. A választás lefolyásáról szóló jelentéseinket a további ismertetjük.

Hárommillió választási igazolványt váltottak ki

Bucuresti, december 20. (Az Uj Kelet tud.) Hétfőn reggel nyolc órakor az egész országban megkezdődtek a választások és a választó tömegek felvonulása rendkívül érdeklődés mellett helyenként véres összetűzésekre is menő rendezvényekkel tarkítva egész napon át folyt. Mint az igazságügyi minisztérium előzetesen megállapította, mintegy hárommillió választópolgár vette ki igazolványát, ami nem haladja meg az eddigi választásokon megjelent szavazók számát. A hárommillió szavazó 4152 képviselőjelölt közül választ. Az igazságügyi minisztériumban már felállították a szavazatok összeszámolásához szükséges számológépeket. A szavazatok összegezését a körületek jelentéseinek megérkezése után fogják eszközölni. Törvény szerint a választások napjától számított nyolc napon belül kell a központi bizottságnak befejeznie munkáját és akkor tartozik nyilvánosságra hozni a képviselők névsorát. Az eddigi gyakorlat azonban azt mutatja, hogy a választásokat követő két napon belül az összegezési munkálatokkal elkészülnek.

A bucaresti választások

Bucurestiben déli egy óráig az 55 körzetben mintegy 22 ezer szavazópolgár járult az urnák elé. A bucaresti szavazók összámszáma viszonyítva ez a szám mérsékelt érdeklődésre mutat, bár az előző választásokon csak 14 ezer szavazó jelent meg a déli órákig a körzetekben. A választások rendjének biztosításával megbízott hatóságok a rendőrfőnök segítségével fel fűhadiszállásaikat. Ide futnak be a jelentések, amelyekből kintinik, hogy a déli órákig mindenütt rendezten folyt a szavazás. Az 55-ik körzetben az egyik párt megbízott revolverrel a zsebében jelent meg. A Vacaresti uton ma délben két elszigetelt incidens volt. Ebben a negyedben megszerverték a szavazópolgárok önvédelmét.

Választási összetűzések vidéken

A déli szűzletig az 1. számú rendőrközpontúra körzetében 5583, a második körzetben 5580, a harmadikban 7796, a negyedikben 6280 ember szavazott le 84 ezer jogosult szavazó közül. Ilfov megyében délig teljes rendezten 35 ezer ember adta le szavazatát. Brailában több incidens történt. Itt a hatóságok léptek közbe, hogy a különböző pártokhoz tartozó rendezvényeket lecsendesítsék. Dâmbovitamegyében Bilciuresti, Serdanu és Valea Larga községekben a légionáriusok megkísérelték a csendőrkordon áttörését, hogy így akadályozzák meg a szavazóirodák vezetőiségének megalakulását. A rendet a katonaság állította helyre. R. Cătușescu földművelési gazdaságában 20 revolverrel felfegyverzett legionáriusok találtak, akikről a fegyvereket elvették. Neamț megyében néhány kintengés történt. A rossz időjárás számos szavazót távol tart.

A lapok félmillióra becsülik azoknak a szavazóknak a számát, akik a rossz időjárás miatt nem gyakorolhatják szavazójogukat.
Cretu Avram gazda meghalt, az egyik a kezén megsérült. A vizsgálat megindult. Negreni oltmegyei községben meggyilkolták Dumitriu Gheorghescu helyettes községi bíró.

Cluj, december 20. Este 10 óráig, midőn lapunk első kiadását zárjuk, nem érkezett még be szerkesztőségünkhez egyetlen véglegesített eredmény sem. A választások iránt országsszerte mérsékelt érdeklődés nyilatkozott meg. hivatalos helyen közel hárommillió szavazat leadásával számolnak. A választásokat megelőző napokban több megyében és így különösképpen Máramarosban, valamint Bucovinában és Beszarábiában erősen érezhetővé vált a választási terror. A választás napján több incidens történt, melyek közül különösen az alvinci volt súlyos kimenetelű. A választás lefolyásáról szóló jelentéseinket a további ismertetjük.

Vlascában is véres választási összetűzések történtek.

Brassóban az éjszaka folyamán kifosztották a MADOSZ irodahelyiségét. Csernovic mellett Jacobeni községben vasárnap este a Fabritius-féle német néppárt

Sighet, december 20. A választási terror,

amelyhez a liberális kormányzati rendszer Máramarosban hozzászoktatott, a most folyó választásokon minden eddigi felülmúló méreteket öltött. Semmilyen eszköztől nem riadtak vissza a helyi potentátok, hogy a zsidó választókat megfélemlítsék és elriaszassák attól, hogy lelkiismeretük szerint tejesítsék kötelességüket. Hogy a Zsidó Pártot már eleve kizárják a választási műveletekből, a bizalmi férfiak igazolványait csakis szombat délután bocsátották ki, akkor is anélkül, hogy megjelölték volna a választási körzeteket, amelyekhez az illetők be voltak osztva. Másrészt

vasárnap reggel nyolc órakor a párt bizalmiái közül Siche'mann Mátyást, ifj. Stern Abrahámot, Mendelovits Izstót, Schelomovits Jakabot, Adlerstein Henriket és Schwartz Nándort letartóztatták.

Dr Klein Arthur, a párt helyi tagozatának elnöke, intervenciát a vármegyei prefektusnál, mire a délutáni órákban szabaddá helyezték őket. Vasárnap délelőtt Máramaroszigetre érkezett a Zsidó Párt központjának képviselőiben Dr Marton Ernő, az Uj Kelet

A belügyminiszter hivatalos jelentése a választásokról

Bucuresti, december 20. A belügyminisztérium a választás lefolyásáról a következő hivatalos kommuniké tette közre:

A választások az egész országban tökéletes nyugalomban folytak le, kivéve Dâmbovitamegyét, ahol a nemzeti parasztpárt és a Totul pentru Tara hivi megkíséreltek zavargásokat előidézni, de ezeket a katonaság közbejöttével elsimították. A választók meglehetősen nagy számban vettek részt a szavazásban, kivéve Beszarábiát, ahol erőteljes hóvihár dühög. Kisebnyben csaknem teljesen megakadályozza a hóvihár a szavazásban való részvételt.

Sorozatos letartóztatások

A nemzeti parasztpárt vezetősége közli, hogy Romanai megyében letartóztatták Radulescu tanitót, a nemzeti parasztpárt jelöltjét, az ilfovmegeyi Jilava községben Florea Ivelciu nemzeti parasztpárti bizalmi, Dudes-tiben Cioclea Dumitru, Rusu és Ilie Petrache bizalmiát, Vlascában pedig a párt 15 bizalmiát fogták le. Videle községben összetűzés történt, melynek során négy paraszt és két csendőr megsérült. Maniu személyesen hozta a történeteket Franasovici belügyminiszter tudomására.

gyűlést hívott össze. A teremben váratlanul kialudt a villany, mire nagy pánik tört ki. A megrémült gyűlésezők egymást taposva jutottak ki a teremből és többen megsebesültek. A terem berendezése tönkrement.

A politikai élet a választások napján természetesen szünetel és az egész ország feszült érdeklődéssel várja a végső eredményeket. Vasárnap még történtek politikai megbeszélések. Maniu hosszasan tárgyalt Titulescuval és a Curentul tudni vél, hogy Titulescu mégis úgy döntött, hogy belép a nemzeti parasztpártba.

Ismeretes, hogy Sercici képviselőjelöltet, a kisküküllői nemzeti parasztpárti lista vezetőjét felségértés címén őrizetbe vették. A képviselőjelölt vizsgálati fogságát meghosszabbították.

A máramarosi terror

főszerkesztője, a máramarosi zsidó lista egyik jelöltje. D Marton és dr P'ied Abraham intervenciáltak a törvényszéknek a választások lefolyására delegált elnökénél, aki

este hét órakor kiadta a Zsidó Párt bizalmi embereinek igazolványait. Ezek azonban már a megye nagy részébe nem tudtak eljutni.

Hétfőn reggel a liberális párt zsidó fullajtárjai kocsmáiká változtatták át a máramaroszigeti templomokat.

Több mint kétszáz lter pátkát osztottak szét és itattak meg a reggeli ajtatkoskodásra összegyűlt zsidókkal.

Patakokban folyt a szilvórium, betetőzéséppen annak a lelki és fizikai terrornak, mely a választások napját megelőzte. Dr Marton Ernő a törvényszék elnökénél konstestációt nyújtott be az „aitás” miatt, ami flagrans megsértése a választási törvény vonatkozó rendelkezéseinek. Ugyancsak konstestációval élt egy bizonyos dr Kertész Adolf nevű kormánypárti zsidó zsoldos ellen, akit az 1. számú választási körzetben belül próbált a szavazás alatt ingerenciát gyakorolni a választókra.

Ugyancsak a Gazeta jelenti, hogy a bucaresti 29-es számú választókörzetnél súlyos incidens történt. Cuzista ágensnek egy csoportjától revolverrel ráították Gheorghe Bratianura. A golyó szerencsére nem talált.

A bucaresti választások

Este hat óráig a fővárosban 46 ezer 776 polgár szavazott le. A Sárge kerületben két egyént letartóztattak, midőn másodsor akartak leszávozni.

Marcuta külvárosban az a hír terjedt el, hogy nemzeti parasztpártiak és gárdisták meg akarják ostromolni az urnákat. Messzemenő elővigyázatossági intézkedéseket fogantatosítottak. A fővárosban az a hír terjedt el, hogy Robu cuzista képviselőt meggyilkolták. A belügyminisztérium megcáfolta a hírt, közölve, hogy Robu beöltött fejjele az ágyat őrzi.

Brailában délig 500 szavazatot adtak le

Bucurestiben egyébként 13 képviselői mandátumért 169 jelölt verseng. Ilfov megyében 77 jelölt 7 mandátumért, Temestorontól 120 jelölt 10 mandátumért,

Doija megyében 110 jelölt 10 mandátumért, Arad és Hunedoara megyékben 108—108 jelölt 9 mandátumért. Legkevesebb a jelöltek száma Udvarehely megyében, ahol 30 jelölt esik 3 mandátumra.

Az Ordina jelentése szerint Brailában a déli órákig csak 500-an szavaztak le.

A Magyar Párt a szerdai választásról Maros megyében visszavonul, mert nem akarja választóit ilyen eseményeknek kitenni.

A radon rendben folynak a választások

Arad, december 20. (Az Uj Kelet tud.) A városban éppugy, mint a megyében rendezten folyt le a választás. Arad város polgársága nem tanúsított túlzott érdeklődést a választások iránt, mert 17 ezer választásra jogosult közül csak 11 ezer választotta ki igazolványát.

Az első eredmények

A választási eredményeket a beérkezés sorrendjében az alábbiakban közöljük:

Kolozsmegeye: Páncéleseh. Leadtak 1076 szavazatot. Ebből érvényes 1055. Liberális kartell 358, nemzeti kereszténypárt 40. Totul pentru Tara 16, nemzeti parasztpárt 371, George Bratianu 136, Magyar Párt 38, Averescanu 1, szocdem 6, Iunian 74, Zsidó Párt 15.

Reketó. 1878 szavazóból mindössze 542 szavazott le. Érvényes 536 szavazat. Ebből liberális kartell 122, nemzeti kereszténypárt 12, Totul pentru Tara 56, nemzeti parasztpárt 260, Bratianu Gh. 11, Magyar Párt 3, Averescanu 1, szocdem 5, Iunian 65, Zsidó Párt 1.

Mezőszentmihály: 1384 szavazatból érvényes 1362. Liberálisok 527, Goga 79, vasgárda 88, nemzeti parasztpárt 452, Bratianu Gh. 44, Magyar Párt 86, Averescu —, szocdem 7, Iunian 54, Zsidó Párt 25.

Zsombor: 1220 érvényes szavazat. Liberális 616, Goga 18, vasgárda 156, nemzeti parasztpárt 297, Bratianu Gh. 33, Magyar Párt 17, Averescu k, szocdem 42, Iunian 9, Zsidó Párt —.

Bánffygyurgyard II. kerület: 1279 érvényes szavazatból liberálisok 210, Goga 52, vasgárda 89, nemzeti parasztpárt 332, Bratianu Gh. 13, Magyar Párt 525, averescanu 1, szocdem 3, Iunian 35, Zsidó Párt 2.

Mócs: 1668 érvényes szavazat. Liberálisok 979, Goga 30, vasgárda 96, nemzeti parasztpárt 153, Gh. Bratianu 34, Magyar Párt 303, averescanu 2, szocdem 1, Iunian 26, Zsidó Párt 32.

Bonchida: 1315 érvényes szavazat. Liberális 436, Goga 65, vasgárda 51, nemzeti parasztpárt 327, Bratianu Gh. 77, Magyar Párt 223, averescanu 14, szocdem 12, Iunian 68, Zsidó Párt 12.

Eden fenyegető nyilatkozatot tett Olaszország ellen

London, december 20. Az alsóházban egy képviselő kérdést intézett Eden külügyminiszterhez Olaszországnak a Közel- és Távolkeleten üzött angolellenes propagandájáról.

A propagandára vonatkozó értesüléseink alapján nemrégiben közöltém Grandi nagykövettel, hogy az angol kormány tájékozva lévén a propagandáról, attól tart, hogy amennyiben annak nem vetnének véget, lehetetlenné válik megfelelő atmoszférát teremteni az eredményes kölcsönös megegyezési tárgyalások számára Olaszország és Nagy-Britannia között.

Eden szavait nagy tapsvihár fogadta. A kérdés elől, hogy milyen választ adott Olaszország Eden kitért és kijelentette, hogy a tárgyalások még egészen újkeletűek.

ek

néhány tart
só
sonyi
unk
áraink!

- szon Lei 16.—
- Lei 17.—
- Lei 25.—
- Lei 65.—
- pouplin Lei 78.—
- szövet Lei 78.—
- nyapu- Lei 105.—
- Lei 175.—
- liérral Lei 175.—
- kabát, Lei 278.—
- filse Lei 260.—
- Lei 650.

hó
nő
T.

ruházában
bele Ferdinand 5.

2-479.

hir Sztalin onázásáról

er 18. A Daily Mirror
sztikusnak látszó hír
ov szovjet hadügy
a Sztalint, hogy ko
yít a minden oroszok
t Vorosizlov történel
meggyőzni Sztalint
példának, aki miután
at és rendet terem
á koronázta ma

nap nyilva az összes etek

Az ipaci és keresked
eletére a karácsonyi vá
t ma, vasárnap az ősz
artanak. Szokás szerin
nkaszüneti napjáért ka
pán nyuítanak kárpót

ny és Lapkiadó R.
ada Baron L. Pop
szám: 13-90.

NGUAT

Egy nosztrifikált orvos vallomása

Kedves, százszázalékosan tisztavérű román orvostársam! Nem tudom, érdek-e hozzád e sorok egy zsidó lap hasábjairól. Mert hisz — amennyire a zavaros idők ismerem s amennyire megfigyeltelek téged uccán és kávéházakban, — tudom, hogy törzsujságod legtöbbször az Univerzál, ritkább esetben a Porunca Vremii, vagy a Buna Vestire. A Pátriát úgy látom már gyanakodva forgatod s ha nagyon szabadelvű kedvedben vagy, a Timpul, vagy — a Curentul veszed elő. Ide jutotunk tehát az évek folyamán! S én nem veszem el a véleményem megsejtését szívemből, fölzaklatott idegeimből kikiváncsok a vallomás. Talán lesz valakid, kisebbségi ismerősöd, akivel közönséges beszélő viszonyban vagy, s aki megmutatja e hozzád intézett sorokat. Egy nosztrifikált diplomájú orvos föltárja itt lelke belsejét, tanulmányai helyét, megemlíti a tanárokat, akikről tanult, a külföldön nyüzsgő külföldi, részben romániai diákokat, akikről a kancsal kenyérgyűjtés meséket koholt s diplomájukat rágalom sárjával dobálták meg, anélkül, hogy ellenük, vagy e köpönyök ellen a legcélszerűbb bizonyítékok lettek volna. Hallgass ide tehát:

1921 őszén mentem külföldre. Nem kényesített reá tulajdonképpen senki, de voltak nyomós okaim mégis. Hogy a reakciónak akkoriban mi volt a véleménye a zsidó és általában a kisebbségi kérdéssről, nem tudtam, nem is törődtem vele. Csak azt tudtam, hogy apám, nagybátyáim és visszafelé több emberöltőn át minden ösöm állatorvos, orvos, mérnök, egyszerű latinier ember volt. Én lehettem tehát más. Földem nem volt, hogy gazdálkodhatam volna rajta, részvényeim se voltak, se tőkepengem, se gyáram, se kupónyesegető ollóm. Mások által megszerzett profit nem csorgott fölem, csak iskolákkal rendelkeztem, jól értett érettség bizonyítvánnyal, családomtól örökölt naiv és kissé vidékies rajongással Freud és Darwin, Voltaire és Montesquieu, Cezanne és Picasso, a modern és klasszikus regényirodalom, a festészet, a költészet és természetudományok iránt.

Apám és összes rokonaim a falu, a város, az emberiség teljes megelégedésére látták el azt az intellektuális posztot, amelyre tették őket s úgy éreztem, nekem is jogom van ahhoz, hogy elvégezzem az orvosi fakultást, anélkül, hogy dulakodni, verekedni kelljen érte. Ez volt az egyik ok, amiért külföldre mentem. Ezenkívül azonban — bár tele voltam a szülőföldemmel, — szerettem volna Nyugaton is élni egy ideig. Eredeti képeket akartam látni, híres orvosok, kutatók, természettudósok előadásait szerettem volna hallgatni, beszivni, kitapasztalni azt a légkört, ahol nagy gyógymódok, művészeti irányok, technikai találmányok, filozófiai rendszerek, társadalomelméletek születtek és születtek ma is. Prága 1921-től 1929-ig! Nem mondhatok el neked itt mindent! Ehhez szövegeket kéne írnom. Talán meg is teszem egyszer, talán el is követem egyszer azt a — többkötetes — prágai regényt, csehekkel, zsidókkal és németekkel, virslisbódékkal és zenészkávéházakkal, diákokthozokkal és gyámgyedekkel, füstben uszó, völgyben ülő, idillikus városrészekkel és azzal a különös légkörrel együtt, ami a huszas évek hajnalán és délelőttön ott nyüzsgött köröskörül. És a Moldváról se beszélhetek neked részletesen, vizen a játékos gözhajókkal s a folyó felett az ötszáz éves híddal, mely azért oly kemény és tartós, mert — állítólag cement helyett tojásokat keverték a kövek közé. A hídon remekbecsinalt régi szentek közzöngtetek egymásnak a hajnali szellőben, kövérkés gyerekek nevetgéltek. Ennyi műretek egy csomóban!

Egy muzeumnak is sok volna, nem hogy egy hídnak! S mindegyik szobor másik évszázad művészi érzéséről adott és ad hírt. Masaryk taticsekkal is találkoztam sokszor abban az időben, amint ment a Grabenen, feketeruhásan, batácipósen, frissen, fiatalon, szerényen és hetvenöt évesen. Bámulta a kirakatokat és meglegedetten nézett körül: Ez az én művem! Ebben én is fontos csavar voltam és vagyok!

A német, zsidó és orosz menzákról is meg kell emlékezem, a repáról, amit ettünk, a nyomortanyákról, ahol laktunk, a poloskák-ról, amelyeket szétnyomtuk ifjú ujjaink között, a Klementinuról, Karolinuról és az egyetem többi öreg épületeiről, hullakamrákról és kórházakról, Jaroslav Hasekról, a Sveik hajókról, aki még élt akkoriban, mikor odakerültem, s akit l'áttam is néhányszor a sör-csarnokok homályán át. Ó! Prága! Ha rágón-

dolok arra, hogy kedélyes, művészet, sort, zenét és humort kedvelő lakóidat talán nemsokára már bombák tizenek meg! Tehetetlen vagyok! Fáj a szívem!

Most hallgass meg kollégám rövid tudományos beszámolóm a német orvosi fakultásról. Anatómiára Grosser, szövettanra Kohn (!) Alfréd, gyógyszerre Wieschowszky, majd később Starkenstein (!), kóronctanra Gólm, kóronctanra Riedl Arthur, bőrgyógyászra Zeynek, pszichiátriára és neurológiára Pótz, szülészetre Wagner, sebészetre Schloffer, szemészetre Ellschnigg, börtöngyógyászra Kreibich tanítottak. Valamennyien világhírességek ők s ha tudományos munkásságukat méltatni akar-nám, vasok különnyomatot kellene szerkesztenem. De nem ez a célim mostan. Volt tanárom munkái, tudományos tettei közül csak azokat akarom kiemelni, amelyek alapvetőek s amelyeket a legvékonyabb kompendiumokban is megemlítenek. A diatermiát például, amelyet ma minden második orvosi rendelőben megtalálunk s amely a terápia közkinccse lett, biokémia tanárom, Zeynek találta ki 1908-ban. Az építéstechnikát Kohn fedezte fel. A pajzsmirigy belsejében, vagy annak szélein található, alig milliméternyi nagyságú, de az élet fenntartásához elengedhetetlenül szükséges szervecskéikről régebben azt hitték, hogy ezek embrionális (éretlen) pajzsmirigysejtek. Kohn jött rá arra, hogy ezek külön szervek s ezzel egyszersmint magyarázatát adta olyan fontos és sokszor az életet veszélyeztető jelenségeknek is, melyek előtt értelmetlenül állottak régebben a tudósok és a sebészek. A hírneves svájci sebész, Kocher vot az első, aki pajzsmirigyültet-gésnél a pajzsmirigyeket operálni mert. Olyan esetekben, amikor az egész pajzsmirigy eltávolították, a betegek kínos görcsök kíséretében elpusztultak. E rossz tapasztala-tonok okula később bennhagyták a pajzsmirigy egy részét; az ilyen módon operált betegek egy része tünetmentesen gyógyult, más- kik részén azonban ennek ellenére görcsök léptek fel. Miért? Mi volt ennek az oka? Ezt Kohn felfedezéséig nem tudta senki. Csak ő mutatta ki az építéstechnikák külön szerv mivoltát és anatómiai elhelyezkedését a pajzsmirigy belsejében és szélein. E felfedezéssel új fejezet kezdődik a pajzsmirigyoperá-ció történetében. Kohn utat mutatott a fel-gészeseknek, figyelmeztette őket arra, hol fe-küsznek e kicsi szervek, egyszersmint föl-hívtá a figyelmüket arra is, hogy az építéste-technikát kémilni kell, mert elvesztésük, ki-operálásuk tetánias görcsöket okoz. Kohnról röviden még csak annyit, hogy az adrenalint, e fontos gyógyszer termelő chromaffin sejte-ket a mellékvesében szintén ő fedezte fel.

Ha belgyógyász vagy kartárs és tuberkulissal foglalkozol, bizonyára hallottál a Rie-ke-Ghon-féle primár komplexumról a tü-ében, tisztában vagy e felismerés jelentőse-vel a tuberkulózis patológiája terén. Bakte-riológiai vizsgádról talán még emlékezel, ha-az egyik fajta gázbacillust felfedezőjé-ül. Ghonról neveztek el. Szemésspecialistáktól hallottam, hogy a már nyugalombavonult, de az én időmben még aktív Ellschnigg a legna-gyobb elő szemész. Többek között Ellschnigg nevéhez fűződik egy nagyon fontos szemhéj-lecsés megszüntetését célzó operáció. Ell-schnigg világhírnevét elsősorban a ma hasz-nálatos hályogműtét tökéletesítésével és az általános szemészeti praxisba való bevezet-ésével szerezte meg. (Csak mellékesen jegy-szem, hogy e hályogműtét feifedezésénél nagy érdemei voltak Török magyar és Stanculeanu román szemészeknek). Schloffer, a prágai se-bész neve szintén világszerte ismert. És pedig — nemcsak, mint nagy operatőrrel tudnak róla, hanem zseniális, önálló, praxisban is be-vált sebészeti módszereit, például a toronyko-ponyaoperációját és orron keresztüli hypofi-zisdagatanoperációját az egész világon átvet-ték. Míg a hypofizisdagatanoknál régebben nagyon súlyos és körülményes koponyaleké-leséket kellett végezni, addig Schloffer óta az ilyen veszélyes dagatanokat legtöbbször az orron keresztül távolították el. Schloffer módszere nemcsak zseniális, nemcsak me-resz, hanem sokkal veszélytelenebb, mint a régi módszer. Ezenkívül pedig meg van az az elő-nye is, hogy a koponya ép marad a műtét után.

Karinty írta egyszer valahol, hogy csak a nagy emberek hainak meg. A kicsik halál-ról ugyanis nem irnak az újságok. Csak pár éve, hogy otthagytam a prágai alma-mátért s ha visszamennék, máris valóságos temetőt találnék az egyetem helyén. Meghalt Biedl, a magyar zsidó származású kóronctanár, aki a német nyelvet zsekedi dialektus-ban beszélte s aki a belső szervek vizsgá-lására ismert szakértője volt. Meghalt Kreibich, a szellemes börtöngyász, aki szabad idejében kasszasíkerket arató vígjátékokat írt. S meghalt Ghon is, a ma már klasszi-kussá vált kóronctanok, aki angina pectoris-ban szenvedett tíz évig. Ghonnal már az én időmben megtörtént, hogy — előadás köz-ben homloka hideg verejtékekkel lett teli, iszonyu fájdalom, halálfelelemek győrték s a diák-jai injekciózták fel. Másnap a roham em-multával — mintha mi sem történt volna — újra megjelent katedráján, röviden kitért a tegnapi „incidensre”, elmondta az angina pectoris kóronctánát, és kóronctánát, az an-belekezdett a többi kóronctani preparátu-mok magyarázatába. Mindennap korán keit, reggel nyolc órakor — akár egy szorgalmas diák — pontosan megjelent a boncolásoknál. Nem félt a halottaktól, bár tudta jól, hogy súlyos betegsége miatt nemsokára ő is kö-zéjük kerül. „Boncoljanak fel” írta végrende-lésében az öreg tudós.

Ha Prágába mennék, az egyetemi kated-

rák könyvéken alig találnék már ismerőst. Ellschniggét nyugdíjazták, Schloffer is nemsokára penzióba kerül, Wagner szülést az-óta Berlinbe hívták, Pózt, a neurológia tanárt pedig a Nobel-díjas Wagner Jaureg kifejezett kívánságára Bécsbe vitték, a nyugalomba vonult Wagner Jaureg helyére...

Mintha hallanám a hangod kedves kar-társ. Újságokból vett ellenvetéseid ködlenek felém: „Igen, elismerem. A nrvo jó a kül-földi egyetemeken. De a romániai diákoktól nem követelik ugy a vizsgát, mint a többiek-től. Az ő diplomájukra ráírják: Bon pour Orient”. Kedves kartársam! Ne haragudj rám! Nem akarok megbántani, megértem. De itt kénytelen vagyok erősebb kifejezést használni: a „bon pour orient”-ből egy szó sem igaz.

A vizsgáztató tanár elé csak a szigorlati jegyzőkönyv kerül, melyben csak a szigor-latozó neve és sikeresen, vagy sikertelenül letett vizsgái szerepelnek, egyéb semmi. A tanár a szigorlatozóról egyebet nem tud, csak ennyit: a többi a szigorlatozó tudása, helyes vagy helytelen feleletét döntik el.

Csehszlovákiában a német egyetemre na-gyon sok magyar, zsidó és kisebb számban más nemzetiségű (például ruszinszók ukrán) jár. A tanár a kiejtésből könnyen megállá-pítja, hogy a szigorlatozó nem német. De mért követeljen kevesebbet attól, aki nem az ő nemzetiségéhez tartozik, aki nem az ő véréből való? Psychologice érthető és meg-magyarázható ez?

Hogy a német és nem német diákok hogy tanulnak s milyen az előrehaladásuk, arra nézve ideiktatom a nagynémet Grosser egy nyilatkozatát, amit a nyilvánosság előtt tett: „En német vagyok és jobb szeretném az el-lenkezőjést mondani annak, mint amit mon-dok. Sajnos, ki kell jelentenem, hogy ezek a szlovenszók és külföldiek jobban tanulnak, jobban tudják az anatómiát, mint a szudéta-németek.”

Kartárs, végeztem mondanivalómmal. Ugyanilyen vallomást tehetne minden külföl-dön végzett kolléga. A bécsiek, zürichiek, gráciák, párizsiak, bolognaiak, rómaiak, stb. Visszamenőleg tudományos naplót csinálhat-nának azokról a tapasztalatokról, arról, a sok tudományos tőréről, amit külföldön gyűjtöttek s amit hasznosítanak az itteni be-tegek között. Azonban: senki se értsen félre. Nem állítom azt, hogy a külföldi egyetemek nivósabbak az otthoniaknál. Tisztában va-gyok azzal, hogy az itthoni egyetemeken ki-váló tanerők, ismert kutatók vannak, akiket a külföldi orvosi irodalom is ismer. De — a tudomány eals nemzetközi éntitkezés se-gítsévével csirázhatnak, fejlődhetnek és virágoz-hatnak. E nemzetközi érintkezésnek legfonto-sabb alanyai, közvetítői és eszközei éppen a külföldön tanuló diákok voltak. Ha lezárjuk a határokat, ha szellemi autarkiót létesítünk a tudomány területén, ezt a hazai orvostu-domány sínyli meg.

De most megyek. Hivnak a betegek. Kö-röskörül külvárosi sártenger terül el előttam. Nem félek tőle! Mint ahogy nyáron a por-felhőktől sem félttem, a nyomortól sem, amely rendelóm ablakáig nyulik a cigánysorokból és a patauccai munkásnegyedekből. Szemem tiszta, lelkiismeretem nyugodt, álmatlan éjszakaiam nincsenek. Így vagyunk mind-annyian nosztrifikáltak.

Szíviünk alatt, emlékeztetünkbe bugyolál-va, rengeteg betegünk van: vérző asszonyok, méhen kívüli terhések, vakbélgyulladásosok, akut szívbetegek, kiket a mi éjjeli viasz-tásaink, a mi szíverősítő injekcióink és helyes diagnózisaink mentettek meg a biztos haláltól. Mitől félünk tehát és miért? Az or-zság tuberkulózissal, pellagrával, szifilisszel, ezermily testi és társadalmi bajjal van tele. Minek veszekedjünk? Annyi orvosnak való teendő vár reánk itt köröskörül.

Dr Szilágyi András

Jó izlést igazolja HA BUTORAIT NÁLUNK TERVEZTEI ÉS VÁSÁROLJA

Butor szék

SZEKELY & RÉTI R.T
BUCURESTI · B.DUL TAKE IONESCU 1-3
· T G · M U R E S ·

KOLO

Teljes rend és

Csuj, december 20 estjén az ember vé-lyen a hangulat, mi emberek arcáról, mi-ber 20-án, mely a-jelentősebb választá-meg? A kép család-galmat vár. A kávé-üinek az emberek, mellet. Olykor-olyk-lunk a választások-talán összeülnék a-jóslatokba bocsátko-nem mutat semmi v-kis mellékuccak méi-csak választások nap-nem táru fel a vála-És a választási na-ben sem különbözve a-tól. A forgalom az u-nem nagyobb, mint s-a maga nyekergő k-látszik az egész na-mely hetek óta reszk-pét. Csak a választá-meglepő élenkség. Az-egy évtizede megírja-elmaradhatatlan cikk-Kolozsvár“ címen. An-állapot, hogy még egy-mőrült annyi ember-ma.

A zsidó újságíró z-kutat. Nehéz nap ez-számbára. Talán még-s-pot meg nem éltünk.ott, ilyen meg olyan é-busás pénzért szállítá-kormányak vagy más-ti lista pedig, a zsidó-lista nevei mögött vár-tokat. Azokat a szava-gyűllőködő és élvakul-tek az antiszemita Va-De ni, ott mosolyo-Zsidó Választó, a kis-ről leolvassuk, hogy-tunk. Mellette öszha-polgár, hosszú, tisztele-kállal...

Ez is a mi szavazór-szorosan egymás melle-élt. Ebből 28 a mi sz-nek a borotváltak és-Zsidó szavazók... ak-ott szólal meg, a szava-

Valóban demokratiku-kolozsvári szavazás. A-nél felelvonul a hostái-zsidók. K betűs rom-De a D betűnél a mianok békes egyetér-állnak a sorban. Egyne-póskereszt emléke ég, s-veben alighanem a Mag-vazati jogot gyakorolja-dás rend. A teremben eg-hang, egyformán hangzó-

Az egyik körzetben a-ja, hogy nem látszik jó-nyugodtan átnyujt egy-lelkiismeretes szavazónak-Ugyabban a körzetben-mi férfi kifogásolja, hog-egyrét hajtja be a sz-ró meg is semmisíti a s-sik bizalmi férfi lép kö-bíró figyelmét, hogy a-elő, hányszor kell össze-Csak azt írja elő, hogy a-kell látszania. A bíró m-és a továbbiakban a sz-hajtja össze a szavazató-pen akarja...

Keresztény magyar emi-vázóhelyiségből. Rámkaco-En keresztény vagy-bár tudni, szerkesztő ur.

Ugyeppen

STENN-féle orr. kóser vendéglő Nagyváradon
Str. N. Iorga (volt Zsidó ucca) 19. Országzerte elismert kitchő konyha, szőlő áras | Andráy vezető étterme, az utazó közönség kedvenc találkozóhelye
figyelmes kiszolgálás | Lakodalomra és bankettekire külön nagyterem

KOLOZSVÁR VÁLASZT

Teljes rend és nyugalom, de szokatlanul nagy érdeklődés mellett zajlott le Kolozsváron a képviselőválasztás

Cluj, december 20. A történelmi nap előestjén az ember végigjárja a várost: milyen a hangulat, milyen érzés sugárzik az emberek arcáról, mi lesz vajjon a december 20-án, mely a világháború óta a legjelentősebb választási küzdelmet hozza meg? A kép csalódást okoz annak, ki izgalmat vár. A kávéházakban nyugodtan ülnek az emberek, rómi és bridzspartiják mellett. Olykor-olykor megjegyzéseket hallunk a választások napjáról. Egy-egy asztalnál összeülnek a kávéházi konradok és jóslatokba bocsátkoznak. Ez a látszó élet nem mutat semmi változást. Az élet, ami kis melléküccs mélyén forr és legfeljebb csak választások napján látható, az az élet nem táruul fel a választások előestéjén.

És a választási nap reggele, mintha minden semkülönbözve a többi hétköznapoktól. A forgalom az utcákon nem kisebb és nem nagyobb, mint máskor. Az élet mozog a maga nyekergő kerekein és semmiféle látszik az egész nagy megmozdulásból, mely hetek óta reszketteti az ország népét. Csak a választási körzeteknél van meglepő élelenség. Az újságíró több, mint egy évtizede megírja a választások napján elmaradhatatlan cikkét: „Hogyan választ Kolozsvár” címen. Annyit már most megállapít, hogy még egy választáson sem tömörült annyi ember a bejáratoknál, mint ma.

A zsidó újságíró zsidó szavazók után kutat. Nehéz nap ez az ország zsidósága számára. Talán még soha ilyen nehéz napot meg nem éltünk. A zsidó kortések itt-ott, ilyen meg olyan érvel, leggyakrabban busás pénzért szállítják a szavazatokat a kormányoknak vagy másoknak. A zsidó párti lista pedig, a zsidó népi programmal a lista nevei mögött várja ezeket a szavazatokat. Azokat a szavazatokat, amelyeket gyűlölködő és elvakult emberek odaigértek az antiszemita *Vaida* Sándornak...

De ni, ott mosolyog ránk a sorból a Zsidó Választó, a kis cipész, akinek arcáról leolvassuk, hogy na ez a mi szavadtunk. Mellette őszhaju kolozsvári zsidó polgár, hosszú, tiszteletet parancsoló szakállal...

Ez is a mi szavadtunk. Harminc zsidó szorosan egymás mellett az Iparosóthron előtt. Ebből 28 a mi szavadtunk... Jönnek a borotváltak és a szakállasok... Zsidó szavadtók... akiknek lelkiismerete ott szólal meg, a szavadtó fülkében....

Valóban demokratikus képet nyújt a kolozsvári szavadtás. A K, L kezdőbetűknél fejevöl a hostáti magyarság és a zsidók. K betűs román név nincsen. De a D betűnél a Deutchok Demianok békés egyetértésben, csendesen állnak a sorban. Egynek a lelkében kampós kereszt emléke ég, a másiknak a szívében alighanem a Magen Dávid. A szavadtai jogot gyakorolja mindakettő. Példás rend. A teremben egyformán udvarias hang, egyformán hangzó utbaigazítások.

Az egyik körzetben a szavadtó panaszkol, hogy nem látszik jól a pecsét. A bíró nyugodtan átnyújt egy másik pecsétet a lelkiismeretes szavadtónak.

Ugyabban a körzetben a cuzista bizalmi férfi kifogásolja, hogy a szavadtó csak egyrészt hajítja be a szavadtólapot. A bíró meg is semmisíti a szavadtólapot. Másik bizalmi férfi lép közbe és felhívja a bíró figyelmét, hogy a törvény nem írja elő, hányszor kell összehajítani a lapot. Csak azt írja elő, hogy a szavadtónak nem kell látszania. A bíró megnézi a törvenyt és a továbbiakban a szavadtó annyiszor hajítja össze a szavadtát, ahányszor éppen akarja...

Keresztény magyar ember távozik a szavadtóhelyiségből. Rámkacsint és félre hív. — En keresztény vagyok, tetszik ugyebár tudni, szerkesztő ur... De én a zsidó

pártra szavadtam... Nekem a zsidók jó barátaim... Hát csak ezért... És még egyet kacsintva ellepeget...

— Nekem már mindegy — szól sóhajtván zsidó barátom, a klubasztal említi — énnekem már nyugodt a lelkiismeretem. A zsidó pártra szavadtam. Még akkor is nyugodt a lelkiismeretem, ha a zsidó párt nem jön be... Mert hát kire? Ugyebár, — mondja kérem, kire...

Az illető nem tagja semmiféle egyesületnek és semmiféle zsidó szervezetnek. Csak gondolkozott rajta, hogy kire... Megtalálta.

Nagy nyugalom van a városban, teljes csendben zajlik a választás. A déli órákban már ezek szavadtak le. Nagy az érdeklődés. A szavadtás józanul történik. Nem szabad inni.

Vajjon valóban józanok a szavadtók? Vajjon hány szavadtó adta le voksát a

NIVEA KRÉM
az elegáns karácsonyi csomagolásban
a legszebb és legáltalóbb karácsonyi ajándék
Kapható minden gyógyszeriarban, drogériában és illatszertárban.

józan ész diktandójára és hány a megészegített elme zavarosságával? Zsidók és nemzsidók? Megtudjuk — holnap... (—lay)

Tom Williams: A notabilitás gyilkosait elfogták?

Ormsby Gore: Nem.

Sir Percy Harris: Megvan győződve a miniszter urról, hogy a rendőrség elég erős ahhoz, hogy ura legyen a helyzetnek? Nem teszi megfontolás tárgyává, hogy a rendőrök számát növelje és vajjon csakugyan a rendőrség azon van, hogy a biztonság kérdését megoldja végül?

Ormsby Gore: Mi állandóan növeltük a rendőrség állományát. Az utolsó hónapokban nagyobb számú rendőrt küldtünk Palesztinába. A zavargások kiterjedtsége folytán feladatuk természetesen nehéz.

Wedgwood ezután megkérdezte a gyarmatiügyi minisztert, mennyi időre szabadságot adott Musa Tiamit, az igazságszolgáltatási ügyosztály egy magasállású arab tisztviselőjét. Ormsby Gore azt válaszolta, hogy az angol királyi vizsgáló bizottság nem gyakorol kritikát Alami fölött. A Peel-jelentésben csak az a kiváság jutott kifejezésre, hogy nemzeti feszültségek idejében észszerű, ha bizonyos funkciókat nem arabok, vagy zsidók, hanem angol tisztviselők töltenek be.

Strickland kapitány kérdi a gyarmatiügyi minisztert, hogy a palesztinai kormány az utolsó három évben mennyit vett be Tel-Aviv lakóitól és ugyanazon idő alatt mennyivel járult hozzá a város terhehez?

Ormsby Gore: A palesztinai kormány az elmúlt három év alatt 60 ezer fonttal támogatta Tel-Aviv budgettjét. Ez az összeg nincs semmilyen összefüggésben a kormányzat postá, táviró és más közszolgáltatások utján Tel-Avivban szerzett bevételeivel. Nem hiszem, hogy indokolt volna a palesztinai kormánytól azt kérni, hogy dolgozza fel a Strickland kapitány által kért kimutatást.

Weizmann bizakodó beszéde Jeruzsálem, december 20. A jeruzsálemi Black Watts zászlóalj táborát meglátogatta, Sir Arthur Wauchope palesztinai főkormányzó a katonákhoz intézett beszédében a következőket mondotta:

— Meg vagyok róla győződve, hogy a lakosság többsége rend és nyugalom után vágyakozik. A terrorért csak a terrorista bandák felelősek. A kormány véglegesen elhatározta, hogy gyökeresen kiirtja a terrort.

A munkás fiatatság rechoboti tanácskozásai után küldöttséget menesztett Weizmann Chaim professzorhoz, a cionista Világszervezet elnökéhez. Az idővölzö beszédre Weizmann a következőket válaszolta:

— Örülök, hogy hazámban és új otthonomban köszönhetem önöket. Reméljük, hogy nyugodtabb idők következnek, a munka napjai s hogy megadatik számukra a boldogság, hogy beteljesítve lássuk az ország felépítését.

— Van Zeeland Párizsba utazott. Rómából jelentik: Van Zeeland volt belga miniszterelnök, aki magánlátogatást tett Rómában, ma Párizs felé vette útját.

Az első regény Adyról: Tavasz Váradon. Nagy Andor írta ezt a pompás új regényt „a fiatal Ady életéből”. Epocha kiadás, 316 lap, füzve 132 lei, kötve 158 lei. Új Epocha könyvek: Benamy: Európatól Ázsiáig, füzve 79 lei, kötve 106 lei, Arnold Zweig: Vihar Palesztina felett, füzve 132 lei, kötve 158 lei. Lepage-nál Cluj. Postán utánvétellel. Kérjen ingyen nagy jegyzéket Lepage-tól Cluj.

Január 9-én Budapesten tartják meg a római jegyzőkönyvet aláíró államok értekezletét

Ciano és Schuschnigg is résztvesznek az értekezleten

Budapest, december 20. (Rador.) A római jegyzőkönyvet aláíró államainak képviselői legközelebbi értekezletüket január hó folyamán a magyar fővárosban tartják meg. Január 9-én Ciano gróf és Schuschnigg kancellár Budapestre érkeznek és tárgyalásaik január 12-ig fognak tartani. A Reggeli Újság szerint Deibos közép- és kelet-európai utját, Mussolini berlini látogatását, Sztójadinovics római utját és a német-lengyel viszony állását fogják letárgyalni. Napirenden szerepel még a Magyarország és a kisantant-államok közti tárgyalások menete. Olaszországnak a Népszövetségből való kilépésének Magyarországra és Ausztriára vonatkozó esetleges következményei és az olasz-osztrák,

illetve olasz-magyar gazdasági kapcsolatokban legújabbban beállott változások folytán teendő intézkedések.

TESTA
A legbiztosabb hülés ellen

Az angol kormány elhatározta, hogy gyökerében irtja ki a palesztinai terrort

Uj vita az angol alsóházban a palesztinai zavargások körül. Weizmann bizakodó beszéde a palesztinai zsidó ifjúsághoz

London, december 20. Az alsóházban Wedgwood ezredes kérdést intézett a gyarmatiügyi miniszterhez aziránt, hogy a revisionistákat miért tartják bönösebbnek, mint más zsidókat, megtorló aktusok elkövetésében.

Ormsby Gore: Nem tudok róla, hogy

KORCSOLYA-kosztümök
a
REVUE néi

ilyen kijelentés valaha is elhangzott volna.

Wedgwood ezredes: Vajjon több, mint 90 zsidónak a letartóztatása nem annak megtorlása volt-e, hogy ezek a közigazgatás tétlenségét kritizálták?

Ormsby Gore: Természetesen. Ezek az emberek nincsenek elítélve. A rendőrség előzetes letartóztatásba helyezte őket, mert attól tart, hogy bizonyos személyek erőszakosságokra buzdítanak.

Wedgwood: Az elmúlt héten történtek-e kilengések és ha igen, mit szól hozzá a miniszter?

Ormsby Gore: Az elmúlt héten ténylegesen újabb kilengések történtek, amelyek új emberáldozatokat követeltek. Nem hiszem, hogy hasznos volna, ha erről általános jelentőségű nyilatkozatot tennék.

Wedgwood: Tud arról a gyarmatiügyi miniszter, hogy az elmúlt heti kilengések különösen súlyosak voltak? Ki a felelős ezért? A katonaság, vagy a polgári közígazgatás?

Ormsby Gore: Nem hiszem, hogy célszerű volna különbséget tenni polgári és ka-

REVUE
néi konfekció áruház Regele Ferdinand 21.

tonai hatóságok között. Egy vezető arab notabilitás Haifán arab szélsőségesek meggyilkoltak. A terror jelentős részben maguk az arabok között játszódik le.

Ügyeljen arra hogy az igazán **OLLA** legyen

kozva

RA

RA

RA

RA

RA

RA

RA

RA

RA

RA

RA

RA

RA

RA

RA

RA

RA

RA

RA

RA

RA

RA

RA

RA

RA

RA

RA

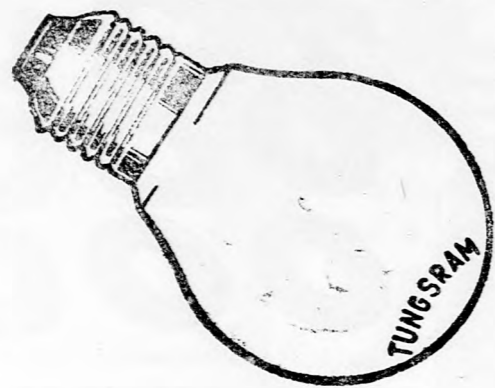
RA

RA

RA

RA

jó fényt ökölt?
HASZNALJON

Tungsrám Duplaspirálállampát
ÉS ÁRAMFOGYASZTÁSA CSÖKKENNI FOG!

Mit gondol az angol polgár?

**Abessziniáról a magyar királypuccsról
a csuklyásokról a cseh náciokról...**

Az angol kispolgárság legtipikusabb lapja a Manchester Guardian. Ebből idézünk az alábbi cikkeket, melyek mind élénk fényt vetnek arra, hogyan gondolkozik a „konzervatív” angol közvélemény. Olyan dolgokról, mik mellett nálunk csak a „hadalók foglalhatnak állást.

Az abessziniai kérdéstől
például ezt írja:

„Abessziniá” pacifikálása. A La Lumiere radikális hetilap érdekes cikket közöl a mai abessziniai helyzetről. Szerzője minden bizonnyal egy francia alattvaló, kinek annak dacára, hogy Olaszország kitiltotta az idegen tudósítót Abessziniából, mégis sikerült oda bejutnia.

Többek között azt írja, hogy az Abessziniából jövő katonák annyira szenvednek az éhségtől, hogy már az állomáson rávetik magukat az ott kapható kenyérré és gyümölcsre. Viszont, ha az olaszok nincsenek jól táplálva, a beszüllöttek éheznek, sőt ezrelve pusztulnak éhen. Ennek dacára még mindig vonakodnak olasz haszonért dolgozni, vagy áruikat a piacon értékesíteni, miután az olasz lírát nem akarják elfogadni és a régi Mária Terézia taléron kívül semmilyen pénzt nem akarnak elismerni.

Ennek az a következménye, hogy az ország tele van portyázó katonákkal, akik erőszakkal akarnak élelmiszert szerezni. Az általános közbiztonság hiánya olyan nagymérvű, hogy az olaszok nem mernek őrhelyeikről elmozdulni, mert különben elkerülhetetlenül megtámadják őket.

Képzhetjük, hogy a havonként megjelenő és hivatalosan közzé tett olasz veszteséglista mögött hány az esetlet olasz katona. Ezért nem kívánatos elem Abessziniában az idegen nemzetiségű laptudósító.

A megélhetési frontról

Az angol kormány és a munkáspárt együttes akciót indított a drágaság letörésére. A Felsőház egyik tagja olyan irányban szólal fel, hogyha a kormány nem tesz sürgősen lépéseket a drágaság letörésére, az akkor a kormány bukását okozhatja. A munkáspárt hathatós kampányba kezdett.

A csuklyásokról

Franciaországban ma fő beszédtema a titkos fegyvertárak, rádióleárolások és hasonló összeesküvés felfedezések. Alálandóan folynak a letartóztatások és a tartóztatások között sok a gazdag és magasállású ember. Így például letartóztaták Eugen Deoncle a Tengerészeti és Folyamhajózási Bank vezérigazgatóját, továbbá Dusseigneur generális, valamint Pozzo di Borgo herceget, a volt tüzkereszek alezéré azzal a váddal, hogy a „gonosztevőkkel cimborál”. Gonosztevők alatt a francia törvény az összeesküvőket érti.

A herceg összeveszett De la Roque-vel, a tüzkereszek vezérével és azzal vádolja volt főnökét, hogy az árulta be őt a hatóságoknak.

A Humanité követeli, hogy ugyanebben az összeesküvés ügyből kifolyólag tartóztatassák le Tardieu volt miniszterelnököt is, mint aki egyik vezére ennek az összeesküvésnek.

Az angol sajtó is foglalkozik a magyarországi fantasztikusnak hangzó királypuccsal. Az angol sajtó úgy hozza le a dolgot, hogy mialatt Darányi miniszterelnök Berlinben tartózkodott, a magyar náci

gyűlést tartottak Debrecenben, ahol Horthy magyar kormányzó királynak kiáltották ki és bejelentették az alkotmány eltörlését.

A magyar sajtó mindaddig hallgatott a dolgról, míg Darányi miniszterelnök Berlinből hazanemert és ebben az ügyben a képviselőházban interpelláció el nem hangzott.

A miniszterelnök kijelentette a sajtó előtt — folytatja az angol sajtó — hogy távolléte alatt nem történt egyéb gyerekes csinyél, miután ma Magyarországon a

királykérés nem időszerű. Letartóztatták Balogh Istvánt, a német magyarországi eszközét, ki egyike a disszidens náci párt egyetlen legzajosabb demagóg diákeverének.

A cseh náci kérdésről

Sem a sajtó, sem a cseh külügyminisztérium nem hallgatja el, hogy Lerd Halifax és Hitler tárgyalási anyaga között szó esett Csehszlovákiáról is. A prágai diplomáciai körök azt hiszik, hogy német behatásra gyakoroltak az angolok nyomást a cseh kormányra a szudéta német kérdés rendezése ügyében.

Jelentőségteljes az, hogy maga Heinlein a szudéta német párt vezére nem követel különálló területi autonómiát, hanem csak egy olyan önkormányzatot, amelyet népségi önkormányzatnak nevez. — Ugyanis a teplitzi eset óta mikor is Heinlein ügyet-

lenső Berlin felé túlontul szembetűnő volt, a cseh közvélemény még inkább Heinlein ellen fordult.

A cseh közvélemény úgy véli, hogy a szudéta németek csak a számarányosság elvének alapján vehetnek részt az államélet aktivitásában.

A német kormány azt kívánja, hogy a cseh kormány mindennemű náci sajtó terméket — így a Mein Kampf-ot is szabadon engedje be az országba. Azonkívül még azt is kívánja, hogy a csehszlovák kormány ismerje el a nemzeti szocialista szervezetek törvényességét a Harmadik Birodalom Csehszlovákia területén élő alattvalók részére. Miután kb. 40 ezer német él Csehszlovákiában — szudéta németeket nem számítva — ha ezt a kívánást teljesítik, ez jelentékeny befolyást gyakorolna az ott élő németekre.

Meghalt Ludendorff tábornok

München, december 20. (Rador.) Ludendorff tábornok ma reggel kiszendvedt. 72 éves volt. A világháború alatt egyike volt azon tisztnek, akik bevonultak Liégeois. Ezért Hindenburg segédtisztjévé nevezték ki. Ő vezette a 8-ik német hadsereg vezérkarát, amellyel Hindenburg a tannenbergi győzelmet aratta. Azután Ludendorff Hin-

denburggal együtt három éven át a legfőbb hadseregpáncsoknokságot töltötte be. A háború után vallási kérdésekkel kezdett foglalkozni. Szerzője a „Totális háború” című műnek.

München, december 20. (Rador.) Ludendorff tábornok folyóirata, a „Német erő szent forrása”, aminek legújabb száma különös véletlen folytán éppen a tábornok halála napján jelent meg, első oldalán az elhunyt következő nyilatkozatát közli: „Szívemből köszönöm mindenkinek, akik a birodalom területéről, vagy a határokról túlról meleg rokonszenvüket nyilvánították irántam a súlyos betegség alkalmával, amiben szenvedek. Ami december 7-i sajtóközleményemet és a Führer-kancellár látogatását illeti beteggyámnal, hozzáteszem, hogy örömet fejeztem ki a Führer előtt és őszinte hálám a látogatásért. Örömmel fogadtam von Blomberg marsall jókívánásait is, amiket a Führer utján tolmácsolt számomra. Vilmos császárnak, aki a világháborúban főnököm volt és a trónörökösnek régi kapcsolataink szellemében, feleségem utján küldöttem őszinte köszönetet azon meleg, szívélyes szavakért, amiket hozzám intéztek. Köszönetet mondottam ugyszintén több államférfinek és magasrangú katonának is. Hűséges híveim tudják, hogy irántam való személyes rokonszenvük új erőket nyújt számunkra eszméink érdekében való munkálkodásra.”

**Ösztönözze
enyhe belet munkára
...és évekkal fiatalabbnak
fogja magát érezni**

Belet 9 méter hosszúak. Ha nem ürülnek ki naponta, úgy összegyűlnek a hulladékok, amelyek hamarosan átalakulnak mérgekké és savakká és megmérgezik vérkeringését. Bágadtatnak érzik magat. Fej- vagy hátfájást kap. Reuma és még vagy fél tucat egyéb betegség támadhatja meg.

De állapotán nem segít drasztikus használt szedése, hanem szedjen minden reggel „kis adag” Kruschen sót, amely újra neveli beletet és lassan arra szoktatja, hogy újra rendszeresen dolgozzanak.

Miután még csak az első üveg felét szedte be, már is egészen más embernek érzik magat. Szemel újra élénkebben ragyognak, bőre tisztább lesz, járása ruganyos-10 évvel fiatalabbnak érzik magat. Végül is hatalmasa keríti a Kruschen-köszert.

A nagy üveg ára 95 le, a kis üvegé 60 le.

Két furcsa végrendelet

Egy külön milliomos keresztretjvényfejtőkre hagyta vagyonát

Newyork, december 20. Mindanyian olvastunk vagyonos amerikai hölgyekről és urakról, akik papagálykórházra, macskajavító-intézetre, legrosszabbul tanuló iskolagyermekre hagyták vagyonukat. Mindez divatját mult hóbort a két legújabb ötlet mellett.

Az egyiket hosszas fejtörés után Watson Henrik sanfranciskói milliomos agyalta ki. A derék embert a környéken pohár tej urnak neveztek, mert előszeretettel kalandozta be a vidéket, betért magánosokhoz és éttermekbe, pohár tejet kért, azután felírta az illető nevére és távozottazzal, hogy nincs nála pénz, de beküldi postán a tejet járó összeget. Furcsa módon ez a pénz sohasem érkezett meg. Ellenben a mesebeli ígért beteljesedett Watson nemrég bekövetkezett halála után: a jótét helyébe jót várók nem csalódtak. A milliomos végrendeletének fel-

bontása után kiderült, hogy családtagjain és jótékonyos intézményeken kívül még 12.655 örökös szerepel a végrendeletben: mindazok, akiknél életében egy-egy pohár tejet kapott.

A másik örökös sem maradt messze a gyafurtság tekintetében sanfranciskói kolégyája mögött. Thornyde Joe nyugalmat vonult cipőgyáros életének utolsó éveit keresztretjvény-fejtéssel töltötte. Midőn az aggyegény Thornyde meghalt, a közjegyző magához kéréte a család tagait és felolvasta előlük a cipőgyáros végrendeletét: „A házam egyik falán a mézsréteg alatt keresztretjvényt találtok. Sajátkezzeleg kelj a vakolatot levakarnotok és a megfejtést falba vézni. Ha megoldottátok a feladatot illesztétek össze a szavak kezdőbetűit. Helye-

eljárás esetén megtudjátok, hogy hova rejtettem pénzemet.”

Az örökösök nem nevettek. Thornyde bácsi ugyanis egyedül lakott 3 emeletes villájában. Vajon hol lehet a keresztretjvény? A boldogtalanok nagyot nyeltek, azután elkészenedten nekiláttak a vakolat leszedéséhez. Kínos meglepetésükre kiderült, hogy az emeletnyi magas keresztretjvény minden szava különböző, kevésbé hízog jellemzés a kapzsi örökösökre. Mikor hosszú munka után bevették a megoldásokat és összerakták a kezdőbetűket megtudták, hogy

örökségüket a kertben találják elásva egy almafa gyökerénél. Főlöleges mondan, hogy a kertben kizárólag csak almafák voltak. Midőn megtalálták az egyik fánál a keresztet kincset, hatalmas kazetta került napvilágra, természetesen bezárva és kulcs nélkül.

A kazetta felbontása után elhívte olvasták az örökösök nagybácsijuk újabb utasítását:

„Mert egész életemben csak a pénzem kerévéért közeledtetek hozzám és gunyolódattok a keresztretjvényekkel bibelődő emberek fölött, egész vagyonomat letébe helyeztem a Midland Banknál. A kamatokat minden évben az nyeri el, aki az Amerikai Egyesült Államok területén a legtöbb keresztretjvényt fejtette meg. Ha netán részesülni kívánátok az örökségből, csapatok föl a pályázók közé. Sok szerencsét kíván szerető nagybátyátok: Thornyde Joe.”

A krónika nem számol be arról, hogy az el-savanyodott vesült örökösök azóta nagy rajongással viseltetnek-e a keresztretjvények iránt. Aligha...

Moskovits & Comp.
CLUJ VIS-A-VIS cu POSTA

Minden vevő ajándékot kap

24 db valódi albatrosz... 495 lej

SPORT

Kitűnő sikerrel zajlott le a Haggibbor vivóversenye

Cluj, december 20. (Az Uj Kelet tud.) Vasárnap délelőtt a Haggibbor propaganda-jellegű vivóversenyt rendezett ifjúsági és női tövívők számára. A versenyen szokatlanul nagyszámu néző jelent meg, akik néhány igen szép asszóban gyönyörködtek.

Először az ifjúságiak álltak plansra. A négy 16 éves aluli és azon felüli jelentkező körmérkőzések a következő eredménnyel végződött:

1. Pop Andei Seminarul Pedagogic Universitar 5 győzelem, 2. Sándor László SPU 4 győz., 3. Róbert György SPU 3 győz., 4. Lengyel Iván Liceul Gh. Baritiu 2 győz., 5. Gyergyai Ferenc unitarius gimnázium 1 győz., 6. Feuerstein SPU 0 győzelem.

A 16 éves aluliak kaeegóriájában: 1. Pop, 2. Róbert, 3. Lengyel, 4. Gyergyai.

A 16 éves felüliek kategóriájában: 1. Sándor, 2. Feuerstein.

A női versenynek négy résztvevője volt, akiknek helyezési sorrendje a következő:

1. Halász Noémi Haggibbor 3 győzelem, 2. Hoffmann Mártha Haggibbor 2 győz., 3. Czitrom Anna Makkabi Mbrosvásárhely 1 győz., 4. Friedmann Piri Haggibbor 0 győzelem.

A győztesek és helyezettek a rendező egyesület érmeit és tiszteletdíjakat kaptak. A férfiversenyzők közül kimagaslóan jól vivott Pop. Sándornak a nyugalmon kívül minden vivóadottsága meg van, Róbert szívs ellenfél, Lengyel ügyes, Gyergyai még nincsen formában, Feuerstein nem rendelkezik a kellő rutinnal.

A hölgyek mindannyian tehetségesek. Halász a legtemperamentusosabb, a legszebb tartása Hoffmannnak van, Czitrom és Friedmann egyaránt nélkülözök a versenyrutint. A hölgyek dicséretére vall, hogy fegyelmzetten veszik tudomásul a zsűri döntését és a vereséget megadással viselik el.

Felhasználjuk az alkalmat Mózes Jenő vivómester munkásságának méltatására, annál is inkább, mert a versenyen helyezettek kettő kivételével az ő iskolájából kerültek ki. A versenybírók tagjai Mezei, Weisz, Spitzer V. és Erős voltak.

A Haggibbor egyébként ezúton is köszönetet mond a Royal drogériának, a Fischer üvegüzemnek, a Vivó Klubnak, Bernáth Oszkár és Hoffmann mérnök uraknak a felajánlott értékes tiszteletdíjakért.

Romániában még mindig futballoznak

Cluj, Victorin—KAC 3:1 (1:1). Barátságos mérkőzés, ötszáz néző. Góllövők: Cocuban 2, Capusan, illetve Rámal.

Bucuresti. Bucuresti válogatott—FC Rapid 5:1 (0:0). Góllövők: Popescu (2), Stefanescu (2), Oana, illetve Cuedan. Bucuresti válogatottja hétfőn elutazott törökországi turájára.

Timisara, Ripensia—Temesvár válogatott 14:0 (4:0). Góllövők: Dobay (5), Márksteiner (akit a Ripensia Marcu néven szerepeltet) (5), Sepi (3) és Bürger.

Oradea. Kolping—NAC kombinált 2:0 (1:0).

Külföldi eredmények

Budapest. Phöbus—Nemzeti 4:2 (3:2). Bajnoki.

Zágráb. Ferencváros—HASK 6:4 (3:0).
Budapest. LTC Prága—BKE 4:2 (0:1, 2:0, 2:1). Jégnokki.

Csak röviden...

Az „Azahi Shimbun” napilap jelentése szerint napról-napra halványodik annak reménye, hogy az 1940. évi olimpiai játékokat Japán megrendezhesse. Az olimpiai szervező bizottság munkája oly sok nehézségekbe ütközik, hogy aligha ígérheti meg a jövő év márciusában, Kairóban összeülő olimpiai értekezleten, hogy áprilisban megindulnak a szükséges építkezési munkálatok. A bizottság nehézségeit még súlyosítja a japán kormány támogatásának bizonytalansága.

A bucaresti Venus korongcsapata december 25-én játszik Budapesten a EKE első csapatával. (A EKE ugyanis csak 26-án indul a garmischi tornára.)

Sydney város meghívta Sonja Henriet, a volt korcsolyázó világbajnoknőt, hogy a város jövő évi jubiláris kiállításán mutassa be művészetét a kiállítás műjéppályáján. A ren-

dezsőség mintegy hét és félmillió lej tiszteletdíjat ajánlott fel az „utért”.

Tarris, a franciák egykori többszörös világrekorder uszója, Moszkvában edző. A legutóbbi versenyen több számban indult, de csak 4. és 5. helyezést tudott elérni.

A bucaresti Bragadiru időközben felozlatott jégkorongcsapatának volt játékos, Radian, akit a Román Jégkorong Szövetség örökre letiltott. Radian Párizsban tartózkodik és az ottani professzionista „Fancais Volants” csapatába gravitál. Radian kitűnő képességeivel bizonyára meg fog felelni és állandó játékos lehet a magyihíri professzionista jégkorong csapatnak.

Az FC Rapid Lengyel nevű játékosát Budapesten megoperálták. A játékos azonban nem hagyhatja el a szanatóriumot, mert egyesülete nem fizeti ki a kezeléssel járó

mintegy 15.000 lejnyi összeget. Lengyel egyelőre a budapesti szanatórium záloga...

Budapesten cáfolják azt a hírt, hogy Sárosy dr. a Ferencváros világhíri játékos, Genfben telepedne le. Sárosynak igen jó állása van a budapesti Villamosüzem jogügyi osztályán, semmi szüksége tehát állásának változtatására — mondja a cáfolat.

Kis Közép-Európa Kupa küzdelmet akarnak rendezni jugoszláv sportkörök vidéki klubok számára olyanképpen, hogy Jugoszláviát a Maribor és Varasd, Magyarországot a Szeged és Bocskai, Ausztriát a két klagenfurti egyesület, a Sturm és Austria, Olaszországot pedig az FC Corizia és az FS Udine képviselné. Nem nagy jövőt jósolunk ennek a kupának.

A romániai sziszézont december 26-án nyitják meg, amikor Brassóban az ottani egyesületek rendezésében siverseny lesz. A verseny mindössze lesiklásból áll, amelynek kiindulási pontja Cristianul Mare, célja Poiana. A két pont közötti nivókülönbség háromszáz méter.

A jugoszláv szövetség vasárnapi közgyűlésén elhatározták, hogy az NB eddigi 10-es létszámát az új bajnoki évadra 12-re emelik fel. „Kevés a ligamérkőzés!” — felkiáltással szavazták meg a közgyűlés tagjai a létszám-emelést.

színház-film-művészet

Ma este: Jézusfaragó ember

Nyirő József pártatlan sikerü, gyönyörű darabja, a Jézusfaragó ember az ünnepek előtt már csak ma este szerepel a műsoron. Az együttes egy része ugyanis az ünnepekre Nagyváradra utazik s ezért a nagyszemélyzetű darab előadásait csak az

ünnepek után folytathatja a színház. Az eddigi előadásokon bebizonyosodott, hogy hatásosabb és szebb darab évek óta nem került színre, mint a Jézusfaragó ember, amelynek minden eddigi előadását zsufolt ház lelkesedése kísérte.

Marika hadnagya

A naptári év utolsó bemutatója a Marika hadnagya. Ezt a diadalmas sikerü operettet ünnepi csemegének tartogatta a színház és most ragyogó előadásban, pazar új díszletekkel, az új díszes kosztümök egész garmadájával bocsátja útjára.

A Marika hadnagya meséje arról szól, hogy egy Hollywoodba jutott magyar filmsztár, mint kerül vissza a Hortobágyra, filmfelvétel céljából, s mint marasztalja otthon az a szerelem, amely a gyakorlaton elébe kerülő fess lovastiszt iránt lobban lángra benne. A színes felvonulá-

sok, vidám mókák, ragyogó táncslágerek olyan káprázatos látványossága jellemzi a Marika hadnagyát, amely vetekedni fog a Sárpagitykés közlegény és a 3:1 a szerelem javára hangulatos külsőségeivel is. Színházunk természetesen pazar áldozatkészséggel hozza színre a Marika hadnagyát, mert ez a darab lesz a szezon nagy slágere.

A Marika hadnagya ünnepi bemutatója szerdán este lesz s a szent estét kivéve, amikor a színház nem tart előadást, minden nap színrekerül.

Ezen a héten este 9 órakor kezdődnek az előadások

Az ünnepi előkészületekre való tekintettel megváltozott az üzletkezők zárórája. Ezért a kereskedő és iparos körök kérésére a színházi előadások ezen a héten kivéte-

lesen nem félkilenc, hanem kilenc órakor kezdődnek. Az ünnepek után visszaáll a régi rend.

A SZÍNHÁZ HEFTI MŰSORA:

- Kedd 9: Jézusfaragó ember. (Ötdíször.)
- Szerda 9: Marika hadnagya. (Dínes Gyula és Sally Géza óriási sikerü nagyoperett-újdoncsága, pazar díszletekkel és kosztümökkel. Rendező: Gróf László. Vezényei: Stefanidesz József. Főszereplők: Ürmössy Magda, Sándor Stefi, Bássa Éva, Beness Iona, Jenei János, Tompa Sándor, Csóka József, Fülöp Sándor, Réthely Odón, Csengeri Aladár, Homm Pál, stb. A táncokat a szereplőkön kívül Tebán János, Topán Lulu és Lukász Béla és a táncokar táncolják. Premierbérlet 19. szám.)
- Csütörtök 9: Marika hadnagya. (Másodszor. Rendes bérlet 19. szám.)
- Péntek: Nincs előadás.
- Szombat d. u. 3: Urilány szobát keres. (Olcsó helyárrakkal.)
- d. u. 6: Sárpagitykés közlegény. (Tizenkilencdíször.)
- d. u. 9: Marika hadnagya. (Harmadszor.)
- Vasárnap d. u. 3: Meseárház. (Olcsó helyárrakkal.)
- d. u. 6: Marika hadnagya. (Negyedszer.)
- este 9: 3:1 a szerelem javára. (Tizenötödíször.)
- Hétfő d. u. 3: A rut kis kacsá. (Olcsó helyárrakkal.)

- d. u. 6: Sárpagitykés közlegény. (Huszadszor.)
- este 9: Marika hadnagya. (Ötdíször.)
- Kedd fél 9: Marika hadnagya. (Hatodíször.)
- Szerda fél 9: Marika hadnagya. (Hetedíször.)

A ROMÁN OPERA MŰSORA:

- Szerda, december 22: Eladott menyasszony. Póntek, december 24: Szünet.
- Szombat, december 25 (matiné): Három a kislány.
- Vasárnap, december 26 (matiné): Vigózevy.
- Hétfő, december 27: Mártha.

ROYAL MOZGÓ MŰSORA:

A választási harcok izgalmait után idegei megnyugvást találhatnak a Stan és Bran Vadnyugati örjárat című film megtekintésével. Két órai falrengető nevetés. A szenzációs karácsonyi műsor ma már látható.

CAPITOL MOZGÓ MŰSORA:

Premier! A villamoszék árnyékában. Izgalmas bűnügyi film. Főszereplők: Kent Taylor, Robert Cummings, aMrsa Hunt. Karácsonyi szenzáció! Zarah Leander világhíri filmje: „Premier”. A tánc folytatódik.

szóval: Százhuszmillió palack

DIANA-SOSBORSZESZ

fogyott el 30 év alatt. Nem gondolja, hogy ez a szám mindennél hangosabban beszél és a Diana-sosborszesz rendkívüli népszerűségét és megbízható hatását bizonyítja?
Van Önnel otthon Diana-sosborszesz?
Mindig szüksége van rá!

TRANIA MOZGÓ MŰSORA:

Inkognitó. Zenés vígjáték, főszerepekben: Gustav Fröhlich, Hansi Knotek.

MUNKÁS MOZGÓ MŰSORA:

Kedden, szerdán, csütörtökön
3, 6 és 9 órakor: I. Tiger-Hay! Izgalmas halászdrama. Fősz.: Edward G. Robinson, Richard Allens. II. Az orleansi szűz. Dráma. Fősz.: Heinrich George és Angelle Sallocker. III. Journal.

SELDET MOZGÓ MŰSORA:

Átkos asszony. Izgalmas dráma, főszerepekben: Bette Davies, Franchot Tone.

EDISON MOZGÓ MŰSORA:

Előadások kezdete: 3, 6, 9 órakor! Szenzációs műsor: I. Rohamcsapat, előre 1917. A világháború legborzalmasabb harcaterén (Flandriában) készült felvételek. II. Szerelmes éjszaka. Szűz-operett, főszerepekben: Lilian Harvey. III. Uj huzadó. Micky Maus.

APRÓ BIRUJÉTESÉK

Ugyazai közlésnek egy nap 2 új, vastagabb betűvel 4 lej. Legkisebb apróhirdetés 20 lej. Állatkeresőknek 36 százalékos kedvezmény. Apróhirdetések díja előre fizetendő. Jellege levelet csak egy továbbítunk, ha portóhelyleg mellékelve van.

Stein szíves és szörmeszelon Călea Marechal Foch 10. elvállal mindenféle szívesmunkákat a legjutányosabb árak mellett.

Ga'ancival rendelkező mediási kereskedő elvállalja képviselést, vagy bizományi lelakatot. Jellege: „Képviselő”.

Oradean izr. uricsaládnál kellemes otthont találnak szórakozás céljából vidéki urilányok. Esetleg iparművészeti szakmájában kiképzést nyerhetnek. Informations Bureau Oradea, Str. Cogalniceanu 8. I. em., 13. ajtó.

Megveszünk: 100 m. 6-7 sinti, két 500 mm. nyomtávu forgót, 40.000 üzemképes „Stadler” száritórámát. „Crater” Dumbraveni, jud. Tánava-Mică.

Gyakorított zsidó szakácsnő felvétetika. Gorovitz, Merourea Cluj.

Prima konyha, állandó bő választék ebéd-és vacsorákban, prima kóser italok minden fajtából az „Elisabeta” vendéglőben

Kihordásra is. Menyász Károlyné vezetésével. Cluj, Calea Reg. Ferdinand 37.

Elismert legjobb virsi, sonka, nyelv, szalámiáru állandóan kapható Menyász Károly ort. kóser „Fardess” bodegájában
Cluj, Piața Mihai Viteazul 1.

Egy pénzébe kerül akár rossz, akár jó szabású férfiruhát visel. Legjobban teszi, ha Czinczárné és Fülöp férfi és női divatszalonjához fordul, Str. Berde 2. szám, I. emelet, ahol smokingok és frakkok szakértők által elismert kivitelben készülnek.

Poale Cedek és Zsidókörház báljára olcsó jó tortákat, kuglert, stb Adler zsidó cukrásznál rendelhető. F. David 18.

Nem mindenki tud rosszul készült ruhákban járni. Ezért báli ruhát, délutáni és estélyi ruhát Czinczárné és Fülöp divatszalonjában készíttesse. Str. Berde 2. szám, I. em.

A boldog békeidő Tavasza

Az alcim akár „Regény a fiatal Ad ez a háromszázoldal költő élete néhány legérdekesebb hónap több ennél; regénye férfiasodó Váradnál szerepe volt a régi küzdelmeiben és adott néhány évtized ságnak.

Az Epoque vállala rencsés kézzel, abba nek néhány kötetű szerető emberek; és reklámot is, amely fel a figyelmet, his érdeklődés közömbös érdekelné az embere lésának a historiája ott van, persze A akarjuk huzni, hogy szól Nagy Andor m fejezetekkel erről a nek a tavaszáról is, politikálásáról, nag szépiüléséről, ünnepek a magyarság és a való vonatkozásairól íról.

Minduntalan ismer sorok közül, — enne nemcsak nagyon j nagyváradi életnek r noé krónikása is. M el sem férne rajta a színesek, politikuskó sora, akik a nagyv élete tavaszában jön 1900-as évek elejének jában, amelyet Ady Budapest előtt.

„Szabadság”, majd szerkesztőségében.

Nagy Andor maga nyezetben, amelyben ujságírás és az írás emlékezés és mennyi lon és mennyi aktu távtáiban is! Ezekb don kívül is hire-ne nek, a költőnek, de e jezetei inkább a har szolgálatába álló, az zó, a szabadságért.

gü napi krónikás fej ben komoly és komo nul fel egy (mondha ában a váradi éledő idülésának, a románs munkásság jelentkező gárda szerepének rá ban Ady, kápmény há onalista, ultramont reakció” ellen (és ez egyetlen mondatból, ből való), miután m ját Kis Józsefért, V ért a papokkal, a a szoldatészékával, maradi kísérelt, közz kicsinyeskedés ellen. ott van a hűséges b elismerő, korholó, b Biró Lajos, Ady pes kísérelje! Az érdekes kesztett, írásművésze ne téveszenek meg: oldalán hűséges korv váradi életnek ilyen meg, mint ez a Na írő, de nagyszerű ad kal, megbízható fel

Ritka csábító készítmény

TZIGANE

de *Parfums*

Minden alkalmazkodik egyéni igényedre és a természettel való harmóniával a világ legfinomabb illatanyagait tartalmazó illóolajokból készült. A modern parfümgyártás alkotta a „TZIGANE” illóolaj, amely különösen kellemes és a legfinomabb aromájú készítmény.

A boldog békeidők regénye: Tavas Váradon

Az alcím akár el is maradhatott volna: „Regény a fiatal Ady Endre életéből”. Több ez a háromszázoldalas könyv, mint a nagy költő élete néhány hónapjának (igaz, hogy legérdekesebb hónapjainak) a regénye, jóval több ennél: regénye a nagyszerű városnak, a férfiasodó Váradnak, amelynek olyan nagy szerepe volt a régi Magyarország kulturális küzdelmeiben és amely olyan sok értéket adott néhány évtized sora alatt a magyarországnak.

Az Epecha vállalat adta ki a könyvet, szerencsés kézzel, abban a sorozatban, amelynek néhány kötetéről már beszéltünk az írást szerető emberek; és megbocsátjuk az alcímes reklámot is, amellyel erre az új könyvre fel a figyelmet, hiszen Ady ma igazán az érdeklődés középpontjában van — és hogyan érdekelne az embereket a nagy költő elindulásának a története! A könyv minden oldalán ott van, persze Ady, de még egyszer alá akarjuk húzni, hogy nemcsak a fiatal Adyról szól Nagy Andor munkája, hanem művészi fejezetekkel erről a nagyszerű városról, ennek a tavaszáról is, kulturális törekvéseiről, politikálásáról, nagyvárossá fejlődéséről, szépieléréséről, ünnepeiről és hétköznapjairól, a magyarság és a progresszió küzdelmeiről való vonatkozásairól, harcairól és győzelmeiről.

Minduntalan ismerős nevek ugranak ki a sorok közül, — ennek a könyvnek az írója nemcsak nagyon jó mesészó, hanem a nagyváradi életnek nagyszerű ismerője, kitünő krónikása is. Megtöltötte ezt a hasábot, el sem férne rajta ama férfiak és nők, írók, színészek, politikusok, közéleti emberek névsora, akik a nagyváradi tavaszban és Ady élete tavaszában jönnek-mennek előttünk, az 1900-as évek elejének abban a néhány hónapjában, amelyet Ady Debrecen után és Párizs — Budapest előtt Nagyváradon töltött a „Szabadság”, majd a „Nagyváradi Napló”, szerkesztőségében.

Nagy Andor maga is váradi, abban a környezetben, amelyben Ady élt, tanult bele az újságírás és az írás mesterségébe. Mennyi emlékezés és mennyi nosztalgia minden oldalán és mennyi aktuálitás negyedfél évtized távlatában is! Ezekben a hónapokban Váradon kívül is híre-neve van már Ady Endrének, a költőnek, de a „Tavas Váradon” fejezetei inkább a harcos újságíró, a haladás szolgálatába álló, az előítéletek ellen csatázó, a szabadságért veredő, pompáskészségű napi krónikás fejlődését mutatják, miközben komoly és komor adatok egész sora vonul fel egy (mondhatni) városi szociográfiában a váradi éledő kapitalizmus megmozdulásának, a románság helyzetének, az ipari munkásság jelentkezésének, a bihari Tiszagárda szerepének rajzolásában. A középpontban Ady, kemény harcban állandóan a „nacionalista, ultramontán, feudális, antiszemita reakció” ellen (és ez a sok idegen kifejezés egyetlen mondatból, Ady egyik váradi cikkéből való), miután megvívta már nagy csatáját Kis Józsefért, Vászonyiért, Bródy Sándorért a papokkal, a papok tollforgatóival, a a szoldáriszkával, sok-sok elmaradottság, maradt idejéret, közporkori csökevény, komisz kicsinyeskedés ellen. És Ady mellett mindig ott van a hűséges barát, a komoly, férfias, elismerő, korhó, biztató, istápoló, szerető Biró Lajos, Ady pesti életének is melegsivül kísérője! Ez érdekes, regényes, jól megszerkesztett, írásművészettel jeleskedő fejezetek tevékenen meg: a „regény” nagyon sok oldalán hűséges korrajz is, amelyet csak a váradi életnek ilyen alapos ismerője írhatott meg, mint ez a Nagyváradról elszármazott író, de nagyszerű adattár is, pontos dátumokkal, megbízható feljegyzésekkel, olyan ve-

járók megmutatásával és kiemelésével, amelyek szűrőként hatnának egy komolykodó száraz értekezésében, de így, ezekben a regényes fejezetekben jellemző erővel teljese-

Sok szépséggel és — sok ismerettel lesz gazdagabb, aki Nagy Andor Ady-könyvét elolvassa. (Rm.)

Az év első felében is emelkedett az ipari termelés

Huszonkétmilliárd lej értékű iparcikk után fizettek forgalmi adót az év első felében az iparvállalatok

Bucuresti, december 20. Az ország ipari termelés 1934 óta állandó javulást mutat. Az utóbbi három évben nagy lendülettel folyó építkezési tevékenység és a nagyszemű hadfelszerelési megrendelések az ipari termelést nagy mértékben növelték.

A Román Konjunktúra Intézet adatai szerint az ipari termelés az 1935. év első felében az 1929. évinek 134,9, az 1936. év első felében 145,4, 1937. év első felében pedig 148,5 százalékát tette ki. Eszerint az elmúlt évben az ipari termelés az előző évvel szemben 8,1 százalékkal, ez évben pedig az 1936. évvel szemben 1,9 százalékkal növekedett.

Az ipari termelés egyes ágaiban a termelés növekedése különböző arányokat mutat.

A feldolgozó ipar termelése az elmúlt évben 9,3 százalékkal, ez évben pedig 4,2 százalékkal emelkedett. Az ezévi emelkedés a valóságban nagyobb arányú, mert az arányszám kiszámításánál nem vették tekintetbe

Ez év első felében 21,8 milliárd lej értékű iparcikk után fizettek az iparvállalatok forgalmi adót, ami 11,1 százalékkal több, mint a múlt év hasonló időszakában. Ebből az emelkedésből 9,2 százalékot tesz ki az ipari árak növekedése, ugyanolyan mértékben ebből is a fogyasztás, illetőleg a termelés növekedésére lehet következtetni.

Az ipart sújtó közterhek növekedését mutatja, hogy amíg az eladási árak átlag csak 9,2 százalékkal emelkedtek ebben az évben, a múlt évvel szemben, a Konjunktúrakutató Intézet szerint, a lokomotívgyár megállapított árak emelkedése 14,9 százalék volt,

vagyis a közterhek jelentős részét az ipar és a kereskedelem vállalta magára és ennek tulajdonítható, hogy az eladási árak csak 9,2 százalékkal emelkedtek.

A nagy áremelkedés ellenére a lokomotívgyár megállapított árak még mindig nem érték el az 1928. évi nívót, annak ellenére, hogy az utóbbi közterhek sokkal nagyobbak, mint az 1929. évié. Az 1935. év első felében az ipari árak 54,9s százalékat, az 1936. év első felében 65,6 százalékát és az 1937. év első felében 75,4 százalékát tették ki az 1929. évi áraknak gyári kalkulációt.

Az ipari termelés növekedésében, az építkezésen kívül jelentős szerepet játszott a tömegek vásárlóképességének emelkedése. Elsősorban a falusi vásárlók rogyasztóképessége emelkedett, amit a gabonaárak növekedése tesz lehetővé. A falusi tömegek vásárlóképességének növekedése átlag 20—30 százalékot mutat, amit a gabonaárak átlagos 19 százalékos emelkedésével lehet magyarázni.

Az év második felében az építkezések nagyobb arányokban folytatódnak és ennek következtében az ipari termelés is nagyobb arányokban emelkedett. Mindezeket figyelembe véve meg lehet állapítani, hogy az ipari termelés ez évben is 8—10 százalékos emelkedést fog realizálni a múlt évvel szemben.

Január 1-én jelenik meg az Uj Kelet gazdag tartalmu naptár-évkönyve

Előfizetőink figyelmébe

A polgári újev alkalmával az Uj Kelet szerkesztősége rendkívül gazdag tartalmu és irodalmi nivóju naptár-évkönyvet ad ki. Az Uj Kelet naptár-évkönyve két részből fog állni. Az első rész — amelyet Schön Dezső szerkesztett — körülbelül száz oldalon a zsidó naptári és irodalmi anyagot öleli fel, amelynek keretében felvonultatjuk az összes zsidó emléknapot és a zsidó irodalom legkiválóbb képviselőit. Erdemes újítása a zsidó naptárnak az az 52 cikkből álló sorozat, amely az év heteire elosztva kronológikus sorrendben szines és változatos gyűjteménye a zsidó irodalomnak, tudományának és lexikográfiának. Ebben az 52 cikkben fel vannak jegyezve a zsidó élet, a zsidó múlt és a zsidó kultúra legfontosabb eseményei.

Január 1-re jelenik meg és bolti ára 40 lej lesz. Az Uj Kelet előfizetői azonban ezt az értékes könyvet önköltségi áron, 15 lejért fogják megkapni. Kérjük mindazon előfizetőinket, akik igényt tartanak naptár-évkönyvre, hogy azokon a helyeken, ahol helyi megbízottaink vannak, közöljék igényüket a naptár árának egyidejű befizetésével az Uj Kelet megbízottjával. Azok az előfizetők pedig, akik olyan helységeken laknak, ahol nincsen állandó helyi megbízottunk, sziveskedjenek legkésőbb december 25-ig írásban közölni óhajukat, hogy igényt tartanak-e a naptárra, egyidejűleg pedig mellékeljék bélyegben a naptár önköltségi árát, 15 lejért.

Ezt a rendkívüli kedvezményt természetesen csak olyan előfizetők vehetik igénybe, akik előfizetési díjaikkal rendelkezők. Felkérjük tehát hátralevő előfizetőinket, hogy hátralevőiket a naptár-igénnyel egyidejűleg megbízottainknál, illetőleg kiadóhivatalunknál kiegyenlítsék sziveskedjenek.

Nyomatékosan kérjük előfizetőinket, hogy egy a személyes, mint az írásbeli igényléseket legkésőbb december 25-ig juttassák megbízottainkhoz, illetőleg kiadóhivatalunkhoz, mert a naptár-évkönyvről csak korlátozott példányszámot nyomtatunk.

A párisi világkiállítás, Franciaországban, a pezső hazájában, a RHEIN pezső nagy sikert ért el. Románia pavilonja tökéletes sikert aratott és a látogatók elé tárta országunk minden gazdagságát. Ugyanílyen sikert aratott a román vendéglő is, ahol az idegenek megízlelhették a kiváló román termékeket. Itt a Rhein borpince termékeit is felszolgálták, amelyek mindenkit elragadtak, aki csak megízlelte azokat. Még a franciák is, akik pedig alaposan ismerik a pezsőt és a borokat, a román termékeket a megérdemelt elismerésben részesítették. Rhein pezső egyetlen ünnepegről sem hiányzik.

Rhein Diadalmaskodik

A vasiparok jutított nagyobb hadianyag-megrendelések.

A bányaiipar termelése ez évben a múlt évvel szemben visszaesett. A csökkenés a petroleumtermelés visszaesésének tulajdonítható. A bányaiipari termelés visszaesése az év első felében 11,9 százalékos a múlt év hasonló időszakával szemben.

A monopóliumok (dohány, só, robbanóanyag, szesz, stb.) termelése szintén emelkedést mutat ez év első felében, amelynek aránya 9,8 százalék. A monopóliumok termelése az ilyen arányú emelkedés mellett is ez év első felében az 1929. évinek csak 69,5 százalékát tette ki.

A legnagyobb arányú volt az áramtermelés növekedése, amely 12,8 százalékot tett ki ez év első felében a múlt év hasonló időszakával szemben. Az áramtermelés ilyen arányú növekedése természetesen szoros kapcsolatban áll az ipari termelés növekedésével. Egyébként ez év első felében az áramtermelés 185,2 százaléka volt az 1929. évinek.

Az ipari termelés növekedését mutatja a forgalmi adóbevételek alakulása.

KÜZGAZDASÁG

Gazdasági hetiszemle

Bánsági levél

Október óta érezhető drágaság ütötte fel a fejét az egész vonalon. Az élelmiszeri és ruházati cikkekben az áremelkedés középtájon 1-3 százalék között mozog, ám az egyes fontosabb cikkeknek ez az áremelkedés az 5-7 százalékot is eléri. A túlzott optimizmus ezt a mostani áremelkedést egy tartós áru- és árstabilizációval hozták szoros összefüggésbe és biznak abban, hogy az utóbbi időben lanyhuló korjuktura újabb biztató eláppjához értünk. Ezzel szemben mások — igen komoly körök — a mostani karácsony-előtti főszezonnal hozzák kapcsolatba ezt a mostani kedvezőbb, áremelkedő tendenciát. Ami pedig magát a piaci forgalmat illeti, a kereskedők pillanatnyilag nem panaszkodhatnak: — az áru iránti kereslet erősen felélenkült.

A pénzügyi piac hírel

A pénzügyi piacon pillanatnyilag semmilyen fontosabb eseményt nem regisztrálhatunk. A november 15-iki konverziós esedékesség napja az itteni, bánsági piacon nem idézett elő nagyobb változásokat a bankéletben. Nagyrészen az esedékességek befolytak, ami az itteni jó agrártermés után várható is volt. A törvény által meghatározott terminus-esedékességek különben sem olyan nagyok, hogy itt bármely konverziós adósnak oka volna kitérni a fizetési kötelezettségek alól. Am a november 15-én esedékessé vált konverziós tételek korántsem olyan jelentősenek, hogy pénzügyi szempontból nagyobb súlyt vehetnek a latba.

Ami már most a múlt féiben levő gazdasági esztendő pénzügyi mérlegét illeti, — természetesen még korai volna bármilyen határozott jellegű megállapításokat tenni. Annál azonban bizonyos, hogy ez az esztendő sem fog mögötte maradni az elmúlt, 1936-os évnél s a bankmérleg igen kedvezőnek ígérkezik, ha mindjárt nem is váltják be azokat a reményeket, amelyek az év elején az idei gazdasági évhez fűztek.

A betelepítések az elmúlt netekben egyébként ismét felélenkült. Főleg a falusi lakosság viszi ebben a tekintetben a vezető szerepet. A már eddig értékesített gabonamennyiségéből komoly pénzeszközöket maradtak s az az folyamán eszközölt szükséges beruházások után, a most betelepítettek a falusi lakosság betelepítésénél gyümölcsözőbbek. Ez a körülmény természetesen a penzkeszleteket is tejszaporítja s a penzre is most újabb igen komoly, és megőzhető relikviansok akadnak.

Még mindig csöndes a textíliapiac

A textíliapiacon ezidőszent a helyzet változatlanul a régi, illetve szemben a gyárosok nyers- és az angrosszisták készáru vásárlásának csökkenésével, a detailforgalomban az üzlet felélenkült. Ez természetesen a decemberi, azaz a karácsonyi szezon velejárója. Az áru iránti kereslet sokkal nagyobb volna, ha az időjárás is kedvezne. A Bánságban, legalább, az idő már hetek óta olyan, hogy csepet sem járul hozzá a szükséges téli árucikkek keresletéhez. Ha közelebbi napokban mégis állnának be hidegek napok, — a szezon kitűnően zárulna.

A gyárosok nyersárujának beszerzése körül egyelőre szünet állott be az angrosszisták árbeszerzése körül is. A gyárosok esetében az a helyzet, hogy korábbról, még abból az időből átanak nagyobb gyapot és gyapjú készletek a rendelkezésére, amikor az árak a mai árfolyamnál 70-90 százalékkal magasabbak voltak. A mostani helyzetben érthető bizonytalanság dominálja a piacot és ez csökkenti a vételkevet még a mai alacsonyabb árak mellett is. Jóllehet az üzleti rezon azt diktálja, hogy a vásárlásokat éppen most ne szüntessék teljesen be. Mert hiszen, ha a gyáros már a mai napon vásárolja a gyapotot és keveri a magasabb áron vásárolt áruval, egy újabb árgyűségeget kap, ami jelentősen csökkentheti azokat a veszteségeket, melyek éppen hetekkel ezelőtt áruhanással állottak elő. Az angrosszista tartózkodása a nagyobb vásárlásoktól szoros összefüggésben áll azzal a körülmény, hogy számol a készáru árának további csökkenésével és így el akarja kerülni, hogy a további árcsökkenések olyan esetben álljanak elő, — amikor raktárai fel vannak halmozva túlméretelt mennyiségű áruval. Am az a momentum is távol tartja az angrosszistát a nagyobb vá-

sárlásoktól, hogy a detailkereskedelem is tartózkodik ezidő szerint nagybörizetű áruvételektől. Nem is szólva arról, hogy az utóbbi időben bekövetkezett, ha szorványosan is bekövetkezett fizetésképtelenségek erősen resztrigálták a hitelügyleteket, ami szintén a forgalmat csökkenti.

Az adott körülmények közepette a legsúlyosabb helyzetbe a fős textíliagyárosok kerültek, akik kisebb hitelek felett rendelkeznek és akik éppen a mai helyzetben kényszerültek minden áron tudni portékájukat, hogy pénzhez juthassanak és így eléget tegyenek fizetési kötelezettségüknek. A kisgyárosoknak ez a kényszer-situációja nagyban járul hozzá az árak morzsolódásához, ami végeredményben az egész piac depressziójának fokozását vonja maga után.

A fapiac hírel

A fapiacok, különösen azonban a tűzifapiacokon változatlanul súlyos problémát jelent a ténylegesen mutatkozó szükségletek fedezése. A mostani szituációval kapcsolatban az egyik közismert szakembertől a következő érdekes és tanulságos információkat kaptuk:

— Benne vagyunk a nagy fakonjunktúrában és ez olyan momentum, melyet minden állam igyekszik kihasználni, mely erők felett rendelkezik. Románia ezeknek az államoknak a sorába tartozik és így nyilvánvaló, hogy kihasználja ezt a mostani kedvező alkalmat. Fát szállítunk, fát eladunk mindenkinél, aki komoly vevőként jelentkezik és aki erővelutalványt fizet.

— Az egész üzleti operációban csak ott és akkor áll elő a baj, amikor ez a nagyméretű tűzifa és műfaexport a belföldi szükségletek fedezése körül idéz elő komolyabb zavarokat. Ezek a zavarok különösen a tűzifa ellátás körül mutatkoznak. Sőt: ebben a vonatkozásban immár eljutottunk olyan stádiumba, hogy ma-holnap a legszükségesebb tüzelőanyag is hiányozni fog a piacról. Az árak pedig már most olyan magaslatot érnek el, hogy a tüzelőanyag, a fa szinte luxuscikkné számít. A panaszok ennek nyomán toronmagasra emelkednek. A fogyasztók panaszkodnak: — nem tudják a fát megfizetni, illetve a legtöbb esetben pénztelen a kezében nem tudnak fához jutni. Emiatt aztán a hozzájuk „legközelebb” álló fakereskedők vonják felelősségre, mintha a fakereskedő volna az oka általában mindazért, ami a faexport és általában a gazdasági politika körül ebben az országban történik.

— Miért nem vizsgálja felül a legkompetensebb tényező: a kormány a mai helyzetet és ha ugylátja, hogy a mai nagyméretű export veszélyezteteti a belföldi szükségletek fedezését: — tiltsa le ezt a mostani túlméretezett tűzifa kivitelt. A kormány azonban nem tesz semmit, mert nyilván azon az állásponton van — mindaddig, míg pénz lehet kapni a külföldre szállított fáért, „hiba” és „bűn” volna a fakivitel leállítását. Még akkor is bűn ennek a kivitelnek a leállítás, ha a belföldi fogyasztó mindjárt már nem is tudja szükséges fáját beszerezni.

Ami most már általánosabban a román fakivitelét illeti, megállapítást nyert, hogy ezévi január elsejétől november elsejéig a különböző faanyagokból összesen 893.589 tonna, tehát 89.355,9 vagon fát exportáltak az országból a tavalyi 796.618 tonnával. Az idén tehát 96.971 tonnával exportáltak többet, mint a tavaly.

A nemzetközi gabonapiac az utóbbi idő-

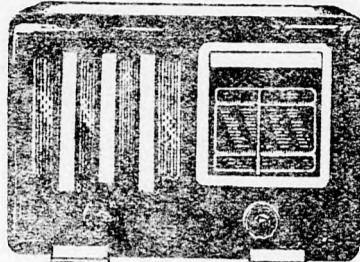
AVERUS
borolvapenge

UJDONSÁG! Forgalomba került a sűrű és durva szakállhoz alkalmas AVERUS 0,08 mm. speciális acél, piros etikettel. Próbálja ki és nem fog többé más pengét használni.

A MI JÓTALLÁSUNK

márkás készülékeink jó hírneve

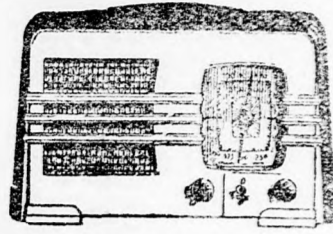
Columbia

Tökéletesített superheterodyn kapcsolás. Kisebbségi készülék a legnagyobb az összes modellek között. Árban és teljesítményben a legmegfelelőbb gépek. Felzerelve minden hullámhosszra: fémantenna, hangerő- és hangszabályzóval. Könnyű kezelés, roppant selektivitás.

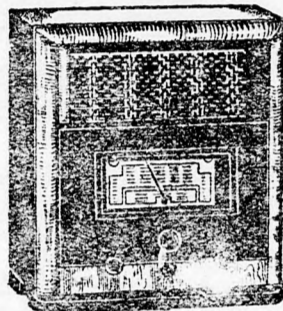

Emerson

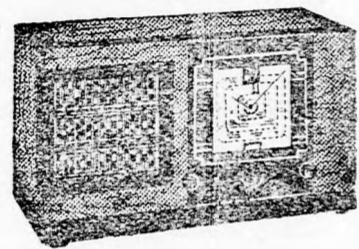
A legújabb anyagokból gyártva (kedylyt, bakelit stb). Felzerelve bolcs antennával, automatikus hangerőszabályzóval, speciális hangszabályzóval. Teljesen páncélozva por és nedvesség ellen. Univerzális szuperkapcsolás roppant teljesítménnyel.

Marconi

Az 1937—38 évi technikai újítások vezetői az egész világ rádiópiacán. E készülék a finombeállítás, mágikus szemmel, fémantennával, hangmodulátorral, valamennyi hullámhosszra vételre van alkalmas. Különösen alkalmas a rádióklubok számára, univerzális táplálásra és telepítésre.

RCA

Külön gyártmány, hangban és erőben nincs konkurens. Gyors- és finombeállítás, teljesen stabil vétel, automatikus hangerőszabályzó, tökéletes hangszabályzó, az összes hullámhosszra vételre. A készülék háza jó rezonanciajú nemes fából van előállítva.

A LEGJOBB KÉSZÜLÉKEK—A LEGELŐNYÖSEBB ÁRON! Kérje a készülék bemutatását helyi képviselőnkünél.

Az összes
typusok kaphatók
a
Construkciónál
(LUJ, P. Unirii 31.)

ben feljavult s ennek következtében az üzletkötések is megélenkülték. Különösen az Egyesült Államok és a kanadai tőzsdéken mutatkozott élénk áru iránti kereslet, illetőleg ezeken a tőzsdéken emelkedett a buza ára. Ezzel szemben a délamerikai államokban, de különösen Argentínában az áremelkedés igen csekély volt, alig egy-két pontnyi árkülönbözetet regisztráltak. Hogy Argentínában ezidő szerint a régi árak tartják magukat, azzal is magyarázható, hogy ott most aratnak s aratás idejében sehol sem állhat be árszilárdulás mindaddig, míg a termásról az illetékes körök számot nem vehetnek.

Itt érdemes megjegyezni azt is, hogy azok a hírek, melyek korábban arról számoltak be, miszerint az ideai argentinai termés jóval alólmard, majd a tavalyi terméseredményeknek, — koraiaknak bizonyultak. Nem áll, vagy legalább túlzottan nagy bizonyultak azok a korábbi értesülések is, mely szerint az argentinai termés sokat szenvedett volna a fagyok következtében. Az argentinai termésről csak a teljes betakarítás után lehet majd tiszta képet alkotni.

Am addig is mintahogy fentebb is megemlítettük a tengerentúli és ennek nyomában az európai tőzsdéken a buza ára körül élénkesség észlelhető. Ennek a hatása különben a belföldön is mutatkozik már. A belföldi áremelkedéssel kapcsolatban azonban két érdekes tünetet regisztrálha-

tunk. Addig ugyanis, amíg például itt a Bánságban az árak az egész vonalon szilárdulnak, Constantán az árak a régi szintvonalon maradtak. Ennek pedig az a magyarázata, hogy Constantán át pillantnyilag szünetel a nagyobbarányú export, ezzel szemben Csehország felé mostanság nagyobb exportot bonyolítanak le s ehhez az exporthoz szükséges árut főleg a Bánságból fedezik.

Ettől függetlenül megállapíthatjuk még, hogy a Bánságban a buzakereslet már hosszabb ideje jóval felülmulja a kínálatot. A termelők ugyanis biznak abban, hogy az árak tovább is emelkedni fognak s ennek reményében tartalékolják, visszatartják áruikat.

Gabonapiac: A bánsági buza iránt az ország különböző részeiből élénk érdeklődés nyilvánul meg. Buzát azonban alig lehet kapni. Ugylátszik: azok, akiknek buzájuk van hosszra spekulálnak. Aztán az a körülmény is befolyásolja a mostani helyzetet, hogy a karácsony előtti szezon előtt állunk s ilyenkor gabona árai amugyis — a külföldre való tekintet nélkül is — emelkednek. Az árak a következők: 76 kilós buza 480, 77-es 490, illetőleg 78-as 500, továbbá: újtengeri 220, száritott új tengeri 280, ótengeri 310, zab 440, takarmányárpa 370, tvaszi árpa 450, muharmag 390, lóhere 2200 és lucerna 3800 lej mázsánként. (f. m.)

„MOTT“-sarc
Hát olyat még há
hogymem is tud

Zsidó
asszon
— Neuberger Zs

Két évvel ezelőtt ünne
Zsigmondné hetven éves
óta elülte a kisajátított
izgalmai is, azóta a nagy
agilitásával megint
lent. A párisuccai egye
gondozzák a sorsverte
galomban élnek öreg ass
élet kinja-küzdélme után

Egészen fiatalon, még
kolából ment férjhez a
Neuberger Zsigmondhoz,
ban számos nemesített
bek között hímiki Neuber
bíró. A nagyasszony fé
nemességét szociális gon
tevékenységével szerezte
és minden telepén azzal
kolát létesített és az új
megszüntette a szesz
Munkái és tisztviselői
tettel ragaszkodtak hoz
selője, ha megházasodott
kivül életbiztosítási kötv
Munkái és tisztviselői
szőlőtartók.

Az alföldről a tencsér
került, Bethlenben volta
Kozsváron lakott, ahol a
né azonnal aktív részt
és a zsidó közjótékony
már gyakorlata volt elő
korában és azon túl jó
ben állott Béschitz Dávid
Magyarország legnagyobb
Fizettnyolc éves korában
a nagykáta zsidó nőgy

Kolozsváron az első id
gett Eisler Mátyás ár.
kor már megalapította
Jótékony Nőgyűlelet”.
nal bekapcsolódott a nő
gába és megszervezte a

Jött a háború, amikor
gyermekek magukra ha
a családfenntartó életét
követelte a Naphözi Ottó
Zsigmondné vállalkozott
te, megalkotta néhány le
val ezt az intézményt,
kongresszusi iskolában
ésőbb a Gen. Foch uti
házban. Azóta fejlődött,
rívé alakult és kibővült
nálnak töle nemesítő eg
az ipari ártétegeződés
ezen a területen sokréti
rok, nincstelen betaggy
gény házasulók — mi
fordulnak. Telen fűtőm
nyáron munkaalkelemér
Neubergerne, a nagyas

IRON-TR
Modell
Legjobb minőség.
hogy Csehszlovákia
alatt több mint 6000
léket adtak

IRON-T
60 állomásvél
18—2000 m.
adás. Nagy h

MOTT-sarok

Hát olyat még ki hallott, hogy nem is tudod, mi a MOTT?

HIREK

Zsidó nagyaszonnyok

Neuberger Zsigmondné

Két évvel ezelőtt ünnepeltük Neuberger Zsigmondné hetven éves évfordulóját. Azóta elültek a kisajátított Napközi Otthon tagjai is, azóta a nagyaszonny bűmlés agilitásával megint minden helyrebillent. A párizsúcai egyházi helyiségekben rendezték a sorsverte gyermekeket s nyugalomban élnek öreg asszonyok egy hosszú élet kincs-küzdelmé után.

Egészen fiatalon, még a felsőbb leányiskolából ment férjhez a Hínikből származó Neuberger Zsigmondhoz, akinek családjában számos nemesített zsidó is volt, többek között hínikli Neuberger Ignác kuriai bíró. A nagyaszonny férje azonban az ő nemességét szociális gondolkodásával és tevékenységével szerezte. Fatelmelő volt és minden telepén azzal kezdte, hogy iskolát létesített és az üzemi kázinókban megszűntette a szeszital árusítását. Munkásai és tisztviselői gyermekei szeretettel ragaszkodtak hozzá. Fiatal tisztviselője, ha megházasodott, fizetéselemében kivül életbiztosítási kötvényt kapott tőle. Munkásai és tisztviselői „Zsiga bácsinak” szólították.

Az alföldről a trensóni ember Erdélybe került, Bethlenben voltak telepei és Kolozsváron lakott, ahol a fiatal Neuberger azonnal aktív részt vett az általános és a zsidó közjótékonyág körül. Akkor már gyakorlata volt ebben, mert 18 éves korában és azon túl jó ideig összeköttetésben állott Bischoitz Dávidnával, az akkori Magyarország legnagyobb női jótévevény. Tizennyolc éves korában Neuberger már a nagyköveti zsidó nőegylet elnöknője volt.

Kolozsváron az első időben megismerkedett Eisler Máttyás dr. főorrval, aki akkor már megalapította volt az „Israelita Jótékony Nőegylet”. Neuberger azonnal bekapcsolódott a nőegylet munkásságába és megszervezte a népkonyhát.

Jött a háború, amikor asszonyok és gyermekek magukra hagyatva reszkettek a családfeenntartó életéért. Az idők szava követelte a Napközi Otthont és Neuberger Zsigmondné vállalkozott erre. Megszervezte, megalkotta néhány lelkes munkatársával ezt az intézményt, amely először a kongresszusi iskolában kapott hajlékot, később a Gen. Foch uti kertés, kényelmes házban. Azóta fejlődött, javult, mintaszerűvé alakult és kibővült a Nőegylet. Találnak tőle nemzsidó egyesületek is, főleg az ipari átrétegződés körül. A munkatársak a területen sokrétű. Elaggott proletárok, nincstelen betegágyas asszonyok, szegény házasságok — mind a Nőegyletbe fordulnak. Télen fűtőanyagért, lábbeliért, nyáron munkakalkomért, házbérsegélyért. Neuberger, a nagyaszonny jelen van

mindenütt. Egyszer a Pata uccában, más-szor a Lupsa szegénytanyáin, máskor a kórházban. Egynek fehérneműt varrat, a másikat babakeinyegét, másikat pénzt, ad, vagy orvosságot, vigaszt, jó szót.

Mi ösztökél egy embert arra, hogy fiatalon, a polgári jólét komfortját és később a nyugalom napjait fölládozza egy-egy gyermekmosolyért, egy-egy zaklatott öreg ember megkönyebbült sóhajért, fiatal házasság boldog, hálás pillantásáért? Mindnyájunkban él egy jobb, az önzést lehen-gelő, emberies érzés, ami ritkán terjed túl a család és barátok körén. Neuberger Zsigmondné valóságilag zsenije a jóságnak. Nem csoda, ha a város jótékony ügyosztálya épügy, mint a másfelekezetűek karitativ egyletei kikérik tanácsát.

Két leány-gyermekét vesztette Neuberger. Az egyik Mariska, tíz évvel a háboru előtt, tizenhat éves korában távozott, később, a háboru utolsó szakában egy hazas leánya halt meg, aki után két unokája maradt. Más embert hibáztatnak mardosnak ilyen katasztrófa után, Neuberger azóta abban kereste felborult lelke egyensúlyát, hogy egyre jól cselekedett. Ma többet, mint tegnap, tegnap többet, mint tegnapelőtt.

Talán ez oldja meg a rejtelmet és ez lehetne felelet a kérdésre: miért dolgozik egyre könnyek felszárításán. (sz.)

Az utalkodó visszaférte a fővárosba. Bucarestből jelentik: Öfélése Mihály nagyvada kíséretében vasárnap reggel visszaérkezett a fővárosba. A mogosiai állomáson a kormány tagjai, élükön Tatarescu miniszterelnökkel, fogadták az uralkodót.

Mária királyné mesejátéka a bécsi rádió előadásában. Bécsből jelentik: A Neues Wiener Journal vasárnapi számában közli, hogy a bécsi rádiótársaság, a RAWAG, Nuffel tanár rendezésében december 21-én 1002 éjszaka mesét készült előadni, ami Mária román királyné misze.

Az olasz kormány magas állásokat ajánlott fel a Jeruzsálembe menekült abesszin előkelőségeknek. Jeruzsálemről jelentik: A Jeruzsálembe menekült abesszin előkelőségek az olasz kormány részéről ajánlatot kaptak különböző magas állások betöltésére. Kettő közülük elfogadta az ajánlatot.

Nehéz székülésben szenvedők, különösen akiknek fájdalmas végbélbajok, — mint aranyér, repedés, előesés, polipus, sipoly, szűkület — teszik az életet kellemetlenné, igyanak reggel és este negyed pohár természetes „Ferenc József” keserűvizet. Kérdezze meg orvosát.

Borzalmas szerencsétlenség egy szlovenszki bányában. Kassáról jelentik: A kormati bazaltbányában borzalmas szerencsétlenség történt. A robbantáshoz használt dinamit időelőtt explodált és a közelben tartózkodó munkások közül hármat megölt, helet pedig életveszélyesen megsebesített.

Amerikában összeomlott egy gát. San Franciskóból jelentik: Port Stanleyben tegnap összeomlott egy gát, amit éppen javítottak. Nyolc munkás életét vesztette, négy súlyosan megsebesült.

Haláragazott az autó egy 99 éves agastyánt. Bucarestből jelentik: A Vacaresti uton tegnap egy berautó elütött egy öregembert, aki szörnyethalt. Megállapították, hogy az áldozat neve Canciu Jelea, aki éppen tegnap ünnepelte 99-ik születésnapját. Aligha hitte volna, hogy nem természetes halállal fog meghalni...

a Jaffai Grapefruit

pompás érvágygerjesztő, lényeges csomaga. PALESZTINAI TERMÉK

Módosítják a közigazgatási törvényt. Bucarestből jelentik: A Curentul jelentik, hogy a kormány új törvényjavassalát módosítani fogja a közigazgatási törvényt. A jövőben nagyobb működési szabadságot biztosítanak a helyi hatóságoknak anélkül, hogy a központi hatóságok befolyását csökkentenék. Bizonyos megyecsoportoknak az élére szükség szerint közigazgatási felügyelőket fognak állítani.

A CHARITE SZANATORIUM UJ TELEFONSZÁMA. A Charité Szanatórium telefonszáma folyó hó 22-én, szerdán megváltozik és az új szám

34-34

Európától Azsláig. Benamy legújabb könyve, Barbuse előszavával, Törökország, Szír, Palesztina népei, viszonyai, emberéi. Regényes, izgalmas utelírás, Epeha kiadás. Regény A.: Tavasz Váradon, Ady regény, f. 132 lei, k. 158, Zweig: Vihar Palesztina felett, 132, 158 lei, Benamy: Európatól Azsláig, f. 79 lei Lepageál Cluj. Postán utánvétellel. Kérjen teljes ingyen jegyzéket.

A világhíjas Földes Jolán új regénye: Fej, vagy irás. 350 lap, szép kiállítás, füze 158 lei, köve 191 lei, Pantheon kiadás, mint: „Mária jól érett (Mikszáth díjas), köve 92 lei, „Péter nem veszi el a fejét” köve 79 lei. Uj Pantheon könyv: Paul de Kruff: A hét vasember, füze 116 lei, köve 149 lei Lepageál Cluj. Postán utánvétellel. Kérjen teljes ingyen jegyzéket.

Orvosi szakülés. A „Paul Ehrlich” orvostudományi egyesület 1937 december 23-án, csütörtökön, pontosan este 9 órakor tartja 112. tudományos ülését saját helyiségében. Stn. Memorandului 13, a következő tárgyszorozattal: Dr. Biedermann János (Bupadest), a pesti Zsidókórház belgyógyász-főorvosa: Heveny hasi tünetekkel járó extraabdominális megbetegedések. A tudományos ülésre a tagokat és orvosvendégeket tisztelettel meghívja a vezetőség.

A kis technikus: Gép, repülés, film, rádió. Hatalmas kötet, benne van az egész modern technika, távolbalítás, haditechnika is. Rengeteg képpel, diszkótésben 158 lei. Eppen olyan imponáns könyv, mint „Az arany kis tudós” 158 lei és az „Ezüst kis tudós” 158 lei Lepageál Cluj. Postán utánvétellel. Kérjen ingyen karácsonyi jegyzéket Lepageál Cluj.

LEGROSSZABBRA gondolkodni. Az emberek mindig... KÉRJEN CSAKIS VALÓDI CADUM-KENŐCSÖT!

Január 12-re összehívják az orosz parlamentet. Moszkvából jelentik: A szovjet-alkotmány előírásainak megfelelően elhatározást nyert, hogy 1938 január 12-re összehívják a legfőbb szovjettanácsot.

Románul kell istentiszteleteket tartani az orosz görögkeleti templomokban. Bucarestből jelentik: A szent szinódus intézkedett, hogy az összes beszarábiai keresztény ortodox templomokban csak román nyelven tartssák az istentiszteleteket, s nem mint eddig, felezésben oroszul, félig románul.

Rendkívül súlyos beteg Frank Kellog, a róla elnevezett paktum létrehozója. Minosotából jelentik: Frank Kellog, Coolidge amerikai elnök kormányának egykori államtitkára és Amerika egykori londoni nagykövete, akinek nevéhez fűződik a Kellogg-paktum létrehozása, tüdőgyulladásban megbetegedett. Kellog állapota változatlanul súlyos. Kezelőorvosa kijelentette, nem sok remény van életbenmaradására. A nagy államférfi hat hét óta agytrombózisban szenved. Tegnap tüdőgyulladás lépett fel. Kellog csak pillanatokra van eszméletén.

Súlyos összetűzés Varsóban a szocialisták és a rendőrség között. Varsóból jelentik: A lengyel főváros több pontján összetűzés támadt a szocialisták és a rendőrség között. A szocialisták ugyanis tüntető felvonulást rendeztek a 15 évvel ezelőtt meggyilkolt lengyel köztársasági elnök emlékére. Az összetűzés során egy rendőr és egy tüntető súlyosan megsebesült.

Uj borlepkat! Bixenspanner Márton a „Bogszta”-cég kóser borpincéjének 22 éven át volt kezelője ezuton értesíti a nb. közönséget, hogy „Vitis” énevezéssel Clujon, Cal. Decembar 19 sz. alatt borlepkatot létesített és így alkalma van a legmegbiznatóbb kóser fajborokkal a t. vevőkört kifogástalanul kiszolgálni.

Halálozás. Özv. Peller Adolfné f. hó 20-án délben meghalt. Temetése 21-én d. u. 2 órakor lesz a Cal. Reg. Ferdinand 70. alatti gyászszázból.

Kruff: A hét vasember. „Aklk életünkért harcoltak”, „Az éhség legyőzői”, „Legdrágább kincsünk”, stb. világhírű szerző új könyve, Amerika érckincseinek első kalandos kutatóiról. Füze 116 lei, köve 149 lei Lepageál Cluj. — Uj Pantheon könyv még: Földes Jolán: Fej vagy irás, 350 lap, szenzációs regény füze 158 lei, köve 191 lei. Postán utánvétellel. Kérjen ingyen nagy jegyzéket Lepageál Cluj.

IRON TRIUMPH Modell 1938. Legjobb minőség. Bizonyítéka, hogy Csehszlovákiában két hónap alatt több mint 6000 Triumph készüléket adtak el. Ara 6880 Lei. Mind-n szak-letben kaphato. IRON TRIUMPH 60 állomásvétel, 3 hullámkör, 18-2000 m. Természethű leadás. Nagy hangerő. IRON-REX I. Superok királya. Kényelmes kezelés. Világvetél!!

A legjobb sport-harisnya. Areca-RIP. Illustration of a foot in a shoe.

UJ KELET Legújabb hírek

A nemzetközi politikai hangulat tisztázása volt Delbos közép-európai utjának célja

Cáfolják Eden párizsi utjának hírét. Légügyi téren is együttműködés készül Anglia és Franciaország között

Franciaország néhány héten belül tárgyalásokat kezd a szomszédos nagyhatalmakkal

Párizs, december 20. A Le Temps terjedelmes cikkben foglalkozik Delbos külügyminiszter közép-európai utjával, amelylyel kapcsolatban a következőket szögezi le:

1. Delbos lengyelországi és a kisantant-államokban tett látogatását a londoni értekezlet szemszögéből kell tekinteni, amely lehetővé tette a francia külügyminiszternek, hogy Anglia és Franciaország nevében egységesen foglaljon állást a tárgyalásokon.

2. Nem felel meg a valóságnak az az állítás, hogy Delbos útja Németország ellen irányul. Az igazság az, hogy a francia külügyminiszter közép-európai útja Lengyelország és a kisantant-államokkal fennálló kapcsolatok megszilárdítása érdekében történt, valamint, hogy a helyszínen tanulmányozza a politikai helyzetet.

3. Delbos útja hozzájárult ahhoz, hogy tisztázza a nemzetközi politikai hangulatot és bebizonyítsa azt, hogy Franciaország rendet és békét óhajt, és meg akarja szilárdítani a tartós egyetértést. A Paris Soir írók között azt írja, hogy ha Franciaország néhány héten belül tárgyalásokat kezd a három szomszédos nagyhatalommal, ezek a tárgyalások a legtehetősebb nyugalom jegyében fognak lezajlani anélkül, hogy Lengyelország és a kisantant-államok ellenvédelmével kellene tartani, mivel közép-európai útja során leszögezte a négy ország kormánya előtt közeli jelentős tárgyalások szükségességét.

Mint Londonból jelentik, londoni hivatalos körök cáfolják a párizsi sajtónak azon hírét, hogy Eden külügyminiszter a francia fővárosba készül, hogy Delbos külügyminiszterrel megtárgyalja közép-európai utjának eredményeit.

Párizsi jelentés szerint a l'Oeuvre behatóan foglalkozik Pierre Cot légügyi miniszter londoni tárgyalásaival és többek között így ír: „A tárgyalások célja a légi erők terén is olyan francia-angol együttműködést létrehozni, ami a két vezérkar a szárazföldi hadsereg számára előkészített. Egyes körök szerint igyekezni fognak együttműködést teremteni a két ország között a légivonatkozású építkezések ügyében is.”

Delbos január végén Berlinbe utazik

Trága, december 20. A Trágai francia követségről szerzett értesülések szerint Delbos közölte azon elhatározását, hogy január végén ellátogat Berlinbe. A francia külügyminiszter kijelentette, hogy a karácsonyi szünet alatt közép-európai útjának eredményeit tárgyalja fel. Január közepén Genfben találkozik Eden-nel, akiivel a dunavölgyi államok megbékélésének ügyét vitatja meg.

Bécs, december 20. Hodzsa csehszlovák

miniszterelnök a karácsonyi ünnepek alatt Ausztriába utazik, ahol Bécs környékén találkozni fog Schuschnigg kancellárral.

Olaszország szeretné, ha Ausztria és Magyarország kilépnének a Népszövetségből

Bécs, december 20. A közelebről öszszeülő római egyezményt aláíró országok tárgyalásain állítólag szóba kerül Magyarország és Ausztriának a Népszövetséghez való viszonya. Állítólag Olaszország azt szeretné, ha Ausztria és Magyarország

követnék példáját és kilépnének a Népszövetségből. Bécsi politikai körökből származó hír szerint Ausztria nem gondol a Népszövetségből való kilépésre. Olaszország tiszteletben tartja Ausztria függetlenségét, viszont Ausztria tisztában van azszal, hogy Anglia és Franciaország a Népszövetségen keresztül sokat tettek ennek az országnak a függetlenségéért és éppen ezért létezik fűződik hozzá, hogy ne hagyja cserben a Népszövetséget és hogy lépést tartson ennek a két országnak külpolitikájával.

Újabb nyolc szovjetvezért végeztek ki

MOSZKVA, december 20. A Tass félhivatalos távirati ügynökség jelentése szerint a legfelsőbb szovjet katonai bíróság a nyilvánosság kizárásával hétfőn tárgyalta nyolc volt vezető szovjetpolitikus bűnperét, akiket hazaféltással, terrorizmussal és kémkedéssel vádoltak. A vádlottakat, névszerint Genukove, Karakán, Orekelaszili, Szelzoldajev, Larin, Metelev, Zuckermann, Steiger, halálra ítélték és az ítéletet nyomban végre is hajtották.

A választási harcok izgalmait után idegei megnyugvást találnak a

Stan & Bran, Vadnyugati őrzőjárat

című film megtekintésével. Két órai felforgató nevetés!

A ROYAL slágermozgó szenzációs karácsonyi műsora ma már látható.

A köztársasági haderők benyomultak Terruel városába

Nagy győzelmet jelentenek a köztársaságiak

Barcelona, december 20. (Rador). A köztársaságiak közleménye szerint csapataik tegnap hajnalban elfoglalták a nemzetiek Puente del Escadonéál levő állásait. Este 6 órakor megindult az offenzíva Terruel városa ellen. A köztársasági erők elérték a külvárosi házakat. Este 9 órakor a harc folyt. A nemzetiek több ellentámadást vezettek, de súlyos veszteségeket szenvedtek. A város majdnem teljesen körül van zárva. A köztársaságiak többszáz foglyot ejtettek.

A nemzetiek közleménye szerint az ellen-ség tegnap folytatta támadásait Terruel körzetében, de veszteségeket szenvedett és visszavetted. A nemzeti haderők folytatják előnyomulásukat Campiolo körzetében. 10 kormányegység épült leöttek.

Llano tábornok a sevillai rádió mikrofonja előtt cáfolta azokat a híreket, amelyek szerint a marokkói benszüllött lakosság fellázadt volna Franco tábornok ellen.

Palesztinában megkezdték a zsidó állam közigazgatásának megszervezését

A revizionisták központját Palesztinába viszik

Jeruzsálem, december 20. A zsidó városi és községi tanácsok titkárainak gyűlése elhatározta, hogy ügyosztályt szervez új, nyugati módszereknek az állami közigazgatásba való bevezetésére. Ez az intézkedés az első lépés a zsidó állam közigazgatási megszervezése felé.

Ugyancsak ma tartotta gyűlését a revizionista párt Tel-Avivban. A gyűlés kijelölte a januárban Prágában rendezendő revizionista világtalálkozó delegátusait és elhatározta, hogy javasolni fogja a revizionista szervezet központjának Palesztinába való áthelyezését. Ugyanakkor azt fogják kérni az

angol kormánytól, engedélyezze Jabotinsky visszatérését Palesztinába.

Meggyilkoltak egy arab rendőrfőnököt

Jeruzsálem, december 20. Haifában ismeretlen tettesek meggyilkoltak egy arab rendőrfőnököt. Ugyanakkor Jeruzsálemből egy zsidó tejkereskedő meggyilkolásának híre érkezik.

Jeruzsálem, december 20. Palesztinában letartóztatták Jassine Pakrit, a legidősebb sejket, akinél házkutatás során fontos okmányokat találtak. Ezek az okmányok azt bizonyították, hogy e sejk összeköttetésben állott a külföldre menekült arab vezetőkkel.

Óvja egészségét!

Az időrehaladóttal kor hajlamossá teszi az embert hülésre, reumára és neuralgiákra. Ezen betegségek megakadályozására és megszüntetésére ajánlatos PAIN EXPELLER bedörzsöléseket alkalmazni. Ez egy csodálatos szer, megerősíti a testet és ellen-

állóvá teszi a szervezete oszi és teli hüléses megbetegedésekkel szemben. Óvja egészségét az öregedés betedéseitől, használjon PAIN EXPELLER bedörzsöléseket! Kapható, gyógyszerárakban és drogériákban.

Pogány temetőbe temetik Ludendorffot

Berlin, december 20. Berlini körökben nagy érdeklődéssel várják, hogy Ludendorff tábornokot hol helyezték örök nyugalomra. Egyes vezérek szerint Ludendorffot az általa alapított új pogány vallás Hannoverben lévő hivatalos temetőjében temetik el. Más rész szerint a müncheni keresztény temetőben fogják elhantolni, mert a tábornagyot az egyik katolikus kórházban ápolták az utóbbi napokban és ebből arra következtetnek, hogy Ludendorff élete utolsó napjaiban visszatért az anyaszentegyházba.

Megrendítő munkásszerencsétlenség Aradon

Arad, december 20. (Az Uj Kelet tud.) A Neumann szeszgyárban ma este megrendítő szerencsétlenség történt. Kósa István 28 éves munkás, akinek este 6 órakor kellett munkába állnia, munkahelyére menet kihalott egy folyosói ablakon, amely a liftaknára nyílik, bár az ablak fölött felírás van, amely szigorúan tiltja ezt. A lift a szerencsétlen munkásnak félig levágta a fejét. Reménytelen állapotban szállították a kórházba.

Fordítások bármely nyelven, bármilyen munkák, másolások Dr. Mandel Fordító Iroda Cluj, Memorandumul 24.

Vér-, bőr- és idegbajosok igranak reggelként felkeléskor egy pohár természetes „Ferenc József” keserűvizet, mert ez mindig alaposan kitisztítja és méregteleníti a gyomor-bélcsatornát s ezenkívül az emésztést és az anyagcserét is jótékonyan befolyásolja. Kérdezze meg orvosát.

Legfinomabb és legelegánsabb

Iáskát
legolcsóbban csak
Weinernél
kaphat. Str. Regina Maria 32.

FRATELNIAS Knyv és Lapokadó R. T. nyomdája Cluj. Strada Baran L. Pop 11. Telefonszám: 18-80

A betette

Az eddigi adak A csatol

BUCURESTI decer eredmények összehállt csak a mai nap folyat intencióink megfelo vagy becslest közöni. Az eddig beérkez tának, hogy a Zsidó megatartása ellen-e s

CLUJ, december 21. M juk, még mindig csak h jelentések felkülsnek elő cember 20-án lezajlott sokról. Annyi azonban lentésekből is megállap választás sokáig emléke egész ország politikói jó befolyásoló mozzanata történetének. E pillanat tekinteni a választás ve nyeit.

December 20-ról 21-re tendó leghosszabb titokzal és rémekkel teli é amely előreláthatólag u emlékezetes marad. A programszerűen beigérte mán a választási ered leközlést abban a sofor vármegyei prefekturák j minisztériumhoz beérkez lasztás után félegy óra részleges eredményeit r dió szpikere, olyan meg mánykattell respektábil pott. Utána egy óras, kal kitöltött szünet kö szpiker közölte, hogy t ket csak másnap reggel zölni. Ejjékkor két óra szakaadt a telefonösszek sal. A bucaresti telefon közzölte, hogy a kért módon vonalzóvar miat tók.

A belügyminisztérium semmilyen jelentést nem lasztási eredményekről. zölték az összegyűlt újs eddig beérkezett eredmé ték fel. Ejjel két óraok ügyminiszter láthatóan ban eltávozott a minisz

A vála

Az eddig beérkezett alábbiakban közöljük:

Erdé

MARAMAROS:
Liberalisok 10815, 5872, gárda 4658, Gh. 1027, Argetioanu 461, Párt 898, Zsidó Párt 1
NAGYKUKULLO:
Liberalis kartell 11632, párt 3873, Zsidó Párt 243, Cuza 263, Codreanu

Axelrad o-fodox kóser vendéglő Nagyváradon
כשר או למדריץ
(a Kereskedelmi Csarnok épületében)
Az étterem hatalmas helyisége kiválóan alkalmas bulóknak, bankettek és hasonló ünnepségek megrendezésére.